

Festers amb 75 i 50 anys en actiu

JUAN JOSÉ CASA VICEDO

Nacido en el seno de una familia de gran tradición festera y fundadora, entre otras, de la filá d'Espanyoletos, en febrero de 1945 fue dado de alta en la filá, antes de su nacimiento, a falta de asignar el nombre por si era niño ó niña, acontecimiento que tuvo lugar el 28 de agosto en Gandia.

En el año 1947, a pesar de su corta edad, desempeñó el cargo de Capitán.

Estaba tan arraigado su espíritu festero que cursando sus estudios en el colegio de los franciscanos, en una de las clases de Religión, el profesor iba preguntando a cada uno de ellos la lección correspondiente, llegado su turno, le pregunta. ¿Eres cristiano? contesta: No señor, yo soy ¡¡Espanyoleto!! El fraile ante esta categórica respuesta quedó atónito sin saber qué decir. Tuvieron que explicarle que pertenecía a esta filá en las fiestas de Moros y Cristianos. A partir de entonces, el religioso le recordaba de vez en cuando esta anécdota, alabando su integridad festera.

A pesar de no residir con su familia en Bocairent, el mes de febrero estaba marcado siempre en el calendario, como ineludible y obligatorio, acudir a las fiestas de San Blas, y, salvo en contadísimas ocasiones, así ha sido, participando activamente en todos los actos de fiestas, hasta el extremo que, allá por los años sesenta, su amigo Juan Molina le propuso salir en la escuadra oficial. Esa era su ilusión, pero había un problema, no podía desplazarse a los ensayos previos para conocer las variaciones, residía entonces en Almería, por lo que era imposible llevarla a cabo. Transcurrido un tiempo, recibió carta de su amigo, contenía un plano, le había dibujado un croquis, detallando minuciosamente las variaciones, con todos los movimientos, direcciones y números de cada uno de los componentes de la escuadra, para que se lo estudiara. Ese año salió a la Entrada en la escuadra oficial, como uno más, haciendo variaciones. Ese plano lo tiene guardado como si de un tesoro se tratase.

Entusiasta de la pólvora ha sacado infinidad de veces la caña en los días de Cordá, así como disparando con arcabuces el día de Moros y Cristianos, con su mujer e hijos, a los que ha sabido inculcar los valores y pasión por la fiesta. Todos ellos, son miembros de la filá de Espanyoletos.

Fue portador de la Reliquia de San Blas en la procesión del año 1986.

En 2002, año del centenario del actual guión de San Blas, el entonces decano de la filá Juan Bta. Molina Luna, conocedor de la existencia de otro guión de San Blas, atribuido al pintor valenciano Mariano Salvador Maella, y que estuvo presente en las procesiones hasta el año 1902, se puso en contacto con la familia bocairentina Gisbert-Belda, propie-

tarios del mismo, para que le dejaran el lienzo y así poderlo sacar en la procesión de San Blas, el 3 de febrero, junto al actual. Como accedieron gustosamente a cederlo, el Estandarte fue colocado en unas andas y portado, como no, por un grupo de espanyoletos. Juanjo fue uno de ellos.

El acontecimiento tuvo mucha expectación puesto que la inmensa mayoría de bocairentinos ignoraban la existencia de esta reliquia.

Desde el año 2014, es el número uno en la lista de la filá.

Queremos transmitirte nuestra más sincera felicitación por esta efeméride, alcanzando los 75 años de vida festera, y que continúes dando muestras de tu amor por San Blas y sus fiestas de Moros y Cristianos, por lo que desde estas líneas, elevamos un fuerte..... ¡¡ Vitol al patró Sant Blai ¡¡

JUANJO....¡¡ Enhorabuena ¡¡

LUIS FERRE PAYÁ

L'any 1945, sent capità son pare, Luis Ferre Martín, el va apuntar a la Filà de Mosqueters, seguint la tradició familiar. L'any 1957 es va iniciar en l'acte de la *disparà*, amb un mosquet xicotet, havent continuat disparant diversos anys en este acte tan entranyable.

Amb diversos amics, va promoure la primera esquadra especial de "negres", desfilar a l'Entrada de l'any 1967 amb trages del Casal de Sant Jordi d'Alcoi, amb músics de Muro i Alfafara. Posteriorment alternaven la desfilar de trages especials, carrosses i sobretot "el bloc" dels mosqueters.

Sent novençà, l'any 1974, va ser capità de la Filà de Mosqueters, portant la nova banda de capità brodada per la seua cosina Mª Teresa.

Va tindre l'honor de portar la Relíquia de Sant Blai en la processó de l'any 1985.

Complirà el seu 75 aniversari com a Mosqueter, disfrutant de la festa, junt al grup d'amics que l'han recolzat sempre.

Enhorabona Luis de part de tots el Mosqueters!!!!

ANTONIO VAÑÓ BENEYTO

Antonio va néixer el 14 de gener de 1965. Encara que descendent d'una família de tradició mosquetera, des de ben xicotet va començar a vestir el traje d'espanyoleto ja que el seu iaio Alfonso Beneyto Gisbert, membre de la filà, el va apuntar quan tenia 5 anys.

El "tio Alfonso" que era com el coneixien tots en la filà, encara que no participava activament en les festes, era un home sempre disposat a col·laborar en tot.

Vivia intensament la festa tot l'any, ja que va ser l'encarregat de la ratlla de la misèria durant 25 anys i no faltava mai als sopars en el maset. Poc a poc, va anar transmetent-li al seu nét Antonio la passió per la festa i pels espanyoletos, anant al maset després de cada acte, i participant tots els anys en la processó, acompanyats de la seua família.

Quan sa tia Magda Beneyto va ser capitana dels Espanyoletos l'any 1974, Antonio es va apuntar como a fester sencer i des de ben jove va començar a eixir en l'esquadra oficial, sense deixar mai d'assistir als assajos per a fer les variacions tant característiques dels espanyoletos.

Des d'aleshores este sentiment de pertinença i estima per la filà que l'ha vist créixer, ha fet que Antonio col·labore en dues ocasions en la junta de la filà: des de 1987 fins a 1991, sent president Antonio Alberó, va ser tresorer, període durant el qual es va construir el maset actual; i des de l'any 2018 desempenya el càrrec de vocal.

L'any 2002, gràcies al treball de Juan Bta. Molina, i junt a un grup d'espanyoletos, va traure a la processó l'antic estandard de Sant Blai en la commemoració del centenari de la seua darrera participació en les nostres festes. Dos anys després, a l'any 2004 va poder vore complir un dels desitjos de

tot fester i amb gran il·lusió va tindre l'honor de ser portador de la relíquia de Sant Blai.

Enguany seran unes festes molt especials per a tu, ja que complixes 50 anys de fester. Disfruta-les intensament amb tota la filà.

*Enhorabona Toni !!!!
VÍTOL AL PATRÓ SANT BLAI !!!!!!!*

RAFAEL SANCHIS DOMÉNECH

Rafael naix a Moixent l'any 1944, i és a l'edat de 12 anys quan, amb els seus pares i germanes, arriba a Bocairent.

L'any 1970 va passar a formar part de la Filà de Granaders, comparsa molt arrelada també a la família de la seua dona Isabel.

Al llarg de molts anys ha sigut portador de Sant Blai en la processó.

Al 1994 va poder viure una capitania a casa i, encara que el càrrec el va ostentar la seua filla Mabel, tota la família va gaudir d'aquest esdeveniment.

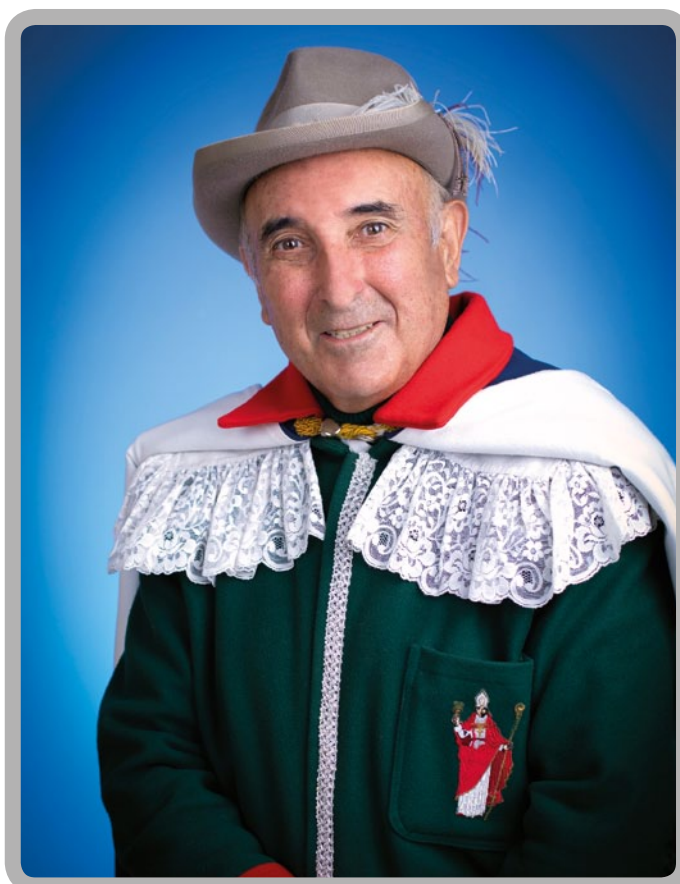
Va ser l'any 1996 quan, per fi, va formar part dels portadors de la Relíquia de Sant Blai.

Aquest any 2020 és doblement especial per a nosaltres ja que novament tota la família viurem la Capitania de Mabel, al mateix moment que commemorem els 50 anys de Fester de Rafael.

Aprofitant l'oportunitat que ens dona aquest espai, els teus fills, gendres, nets i la teua dona et donem l'enhorabona i et desitgem unes festes inoblidables i plenes d'emocions.

I és que a casa són "des de sempre i per sempre Granaders"

VÍTOL AL PATRÓ SANT BLAI!

JERONI MOLINA SANCHIS

Jeroni va nàixer el 9 de juny de 1947. Des de ben menut va vestir el trage de granader juntament amb son pare, Ximo, qui va saber inculcar-li l'esperit fester, l'estima per la seua Filà i la devoció de Sant Blai. Tot i això no va ser fins l'any 1970 quan es va donar d'alta oficialment com a fester.

En tota la seua extensa trajectòria ha pogut gaudir i treballar per la Festa des de diferents perspectives. Per exemple, va ser el cap d'esquadra en la primera esquadra especial de Granaders, també ha format part de la Junta Directiva de la Filà i ens ha representat a la Junta de Festes.

Va tindre l'honor de portar la Relíquia del Sant Patró l'any 1996 i també va representar a tota la Filà com a Capità el darrer 2014.

Actualment continua participant activament de la Festa.

Enhorabona Jeroni, per tota una vida de Granader!!!

LUIS SANZ PÉREZ

Nacido en plena Guerra Civil, desde bien joven Luis ya tenía dentro de sí el gusanillo de querer ser Contrabandista, tanto por la forma de vivir y sentir la Fiesta que tiene la *Filá*, como por correr por su venas sangre bandolera, pues una de sus abuelas era "Picolina" y uno de sus abuelos "Xeu", familias ambas muy ligadas a la historia de nuestra *Filá*. Ello hizo, que tras contraer matrimonio con Encarna, pasase a engrosar de hecho las listas de nuestra *Filá*, por lo que es más que posible, que esta efeméride de las bodas de oro como festero, le hubiese correspondido haberla celebrado años antes. No obstante, la burocracia de nuestra *Filá*, no fue en su día, uno de sus puntos fuertes, habiendo algunas confusiones respecto a fechas, actos y celebraciones, no documentadas fehacientemente cuando procedía.

Luis ostentó el cargo de Capitán en 1974, a instancias del Tío Picolí, siendo a su vez portador de la Reliquia de nuestro Patrón en 1997.

Siempre ha sido un festero de los que hacen *Filá*, participando activamente en todos y cuantos actos la misma toma parte durante todo el ejercicio festero. Aunque, oficialmente, no ha formado parte de ninguna Junta Directiva, siempre ha estado dispuesto a colaborar en todo momento en lo que se le ha requerido durante su dilatada trayectoria festera, ya sea en actos de la propia Fiesta, ya sea en actividades fuera de la misma, debido a sus grandes dotes de albañilería y otras aptitudes en las que se desenvuelve con gran soltura. Durante su extenso periplo festero, de manera anónima, ha colaborado y sufragado algunos detalles, que por su anonimato no vamos a destacar. Sus tres hijos han vestido el traje de Contrabandista, si bien por distintos motivos, especialmente la residencia fuera de nuestra población, han hecho que el vínculo contrabandista se haya perdido.

Felicitar a Luis y a su familia, por estos 50 años de participación festera, y agradecerle sumamente que siga honrándonos con su presencia en las celebraciones de nuestra *Filá*, así como desearle que pueda seguir haciéndolo durante muchos años más. Un ejemplo para muchos.

JOSÉ Mª VAÑÓ SILVESTRE

L'any 1970 i avalat pel seu germà Paco es va convertir en nou membre de la filà Terç de Suavos, ja que, dins d'aquesta, ja comptava amb un gran nombre d'amics. Ha sigut un membre molt actiu dins la filà: ha eixit amb carrosses, trages especials, a les dianes, retretes, cordaes, ha protagonitzat diverses anècdotes i un llarg etcètera que fa que sempre el trobes al maset no sols durant les festes sinó també al llarg de l'any en cada panellet.

El 2007 va ser portador de la bandera de l'Associació de Festes el dia de l'Entrada, acompanyant els seus amics que eren portadors de la Relíquia aquell any. Honor que va tenir ell a les festes del 2016.

Tot i no formar part de cap junta directiva de la filà, sempre ha col·laborat en tot allò que fera falta, com ara a la ratlla de la misèria, sergent del banderí amb la quadrilla, ajudant amb la logística del 150 aniversari de la filà,...

Ha sabut transmetre l'estima per la festa i la sevua filà als seus fills, que segueixen la seua trajectòria festera.

Sols resta donar l'enhorabona a tots els homenatjats i capitans/nes de les festes del 2020.

Vítol al Patró Sant Blai!!!.

HÉCTOR VAÑÓ GÓMEZ

Héctor va nèixer a Alfara l'any 1947, als nou anys la seua família es va desplaçar a viure a Bocairent per motius laborals i és ací on viu des de ja fa sis dècades.

Son pare es va apuntar suavo perquè li agradava com desfilava el Piquet el dia de Sant Blai, sobretot en la processó, i alguna cosa ha heretat Héctor.

Els seus primers records són encara del maset del carrer de l'Aljub, especialment dels dinars del dia de l'Eixabegó. Però tota la seua vivència en estos cinquanta anys de fester s'ha desenrotllat en l'actual maset de la placeta de Sant Blai. Va començar eixint en l'esquadra oficial amb Olegario de cap d'esquadra, fins que els seus amics de filà es van decantar per fer tots els anys una carrossa molt especial i tiraven les coses més rares que trobaven. Tan rares eren eixes coses que l'any 1987 van tirar plomes de gallina i van ser sancionats un any sense poder eixir a l'Entrada.

L'any 1993, la filà va elegir com a president Manolo Beneyto, qui el va convèncer perquè entrara en la junta com a vicepresident. Per eixe motiu, la seua forma de ser va canviar totalment de deriva i va entrar a poc a poc en el solc de la formalitat. L'any següent, el 1994, Manolo li va donar l'espasa dels responsables del Piquet, un fet que per a ell va ser decisiu en la seua vivència com a suavo. Enguany complirà el 27 anys ininterromputs preocupant-se perquè la desfilada siga motiu d'orgull dels suavos i dels bocairentins que ixen a veure-la.

Son pare, Toni Trencampolles, va ser el donant del quadro de les fotografies dels capitans, així que el segon quadro, per seguir la tradició familiar, el va encarregar i donar Héctor.

L'any 2013 va innovar en l'acte d'inici de la Publicació amb el parlament de permís a les autoritats per a iniciar la desfilada. Una altra innovació d'ell va ser fer que els suavos presenten armes quan entra Sant Blai a la plaça. D'este acte i moment, ell n'és l'encarregat, del qual se'n sent molt orgullós i l'ompli de satisfacció.

El 2016 va complir el somni de qualsevol fester, traure la relíquia del sant en la processó i, l'any següent, el 2017, amb la seua germana Teresa va apadrinar el banderí de la filà que s'estrenava en el 150 aniversari i també es va encarregar de la foto de la filà que farà història aconseguint que més de 300 suavos i suaves formaren en la plaça seguint un dibuix de línies marcades en terra. Este acte li va demostrar l'afecte i el respecte que s'havia guanyat al llarg del temps en la filà, on ha format part de set juntes diferents, de les quals ha sigut tres voltes el vicepresident.

Desitgem que Héctor visca este cinquanta aniversari com a bon fester, exercint la capitania moral de dirigir el Piquet per bon camí i que siguen unes festes especials i magnífiques. Enhorabona!

ALFREDO FERRE VAÑÓ

Arribar als 50 anys de fester és sempre una fita important per als festers i festeres de Bocairent. En el cas de la nostra Filà,enguany estem d'enhonorabona pels 50 anys de fester d'Alfredo Ferre Vañó, net i fill de Marrocs de "solera". Alfredo, va nèixer el 28 d'abril de l'any 1962, al si d'una família de Marrocs – fill de Joaquín Ferre Micó i Paquita Vañó i net del "Tio Alfredo panxa blava".

Tot i no haver ocupat cap càrrec a la Filà (ni a les juntes directives ni capitànies), pot presumir d'haver tret ja la Relíquia de Sant Blai, a les Festes de 2019 quan li va correspondre eixe honor a la Filà de Marrocs.

Alfredo és un fester compromés amb la Filà, que no sol fallar als sopars dels panells, juntament amb la seua "quadrilla" de filà. Els seus fills, Alfredo i Fernando continuen la tradició familiar i són també Marrocs. Els que el coneixem sabem, que des de l'anonimat i la discreció, és un fester molt actiu i participatiu i que és fester de tot l'any, no només els dies de festes i als actes de la setmana de festes. Per a la Filà de Marrocs ens ompli d'alegria poder celebrar enguany els teus 50 anys de fester Alfredo i t'agraïm tot el que has aportat, aportes i aportaràs a la Filà de Marrocs i a les festes de Bocairent. Per molts anys: Enhorabona!

FRANCESC ANTONI LÓPEZ I PRATS

Vaig nèixer a Bocairent el 28 de febrer de 1959, i em van apuntar moro marí en 1970 perquè era la filla a la qual pertanyien mon pare, Antonio i mon tio Anastasio López Bueno. I des d'aleshores he participat en la festa tot el que la feina m'ho ha permès. Però he tingut la sort des dels primers anys de marino d'estar acompanyat pels meus amics d'infantesa amb qui jugava al carrer i seguia amb ells els actes de festa en què els menuts hi podíem participar, després amb amics de joventut i de filla i també acompanyat per molts membres de la meua família, germà, esposa, filla, cunyats i cunyades, nebots i nebodes.

He viscut la festa al maset, col·laborant en tot el que he pogut, fent paelles amb la colla, ajudant el que podia perquè als moros marins entre totes i tots es fa la festa i el que l'envolta.

Guarde d'aquests anys moltes anècdotes, records entranyables com són el poder haver tret la Relíquia a la processó de Sant Blai, les capitànies de la meua esposa i la de la filla, la dels amics... rècords de persones que hui ja no estant i d'altres que ens acompanyen i fan gran la vida marinera.

50 anys de Moro Marí, amb això està tot dit.

Bones Festes 2020!

DAMIAN SAMPEDRO BELDA

Des de ben menut i de la mà del seu iaio Vicent "Pinos" Damian va començar a descobrir el món de la festa. L'any 1970 quan ja tenia clar que volia ser fester, el van apuntar a formar part de la família marinera.

Durant la seua joventut va disfrutar molt d'eixir amb la seua quadrilla d'amics bé en carrossa, en camió tirant joguets, vestit de negre o de trage especial on disfrutava especialment fent de cap d'esquadra.

Més avant i al fer-se càrrec del negoci familiar, Damian no va poder seguir disfrutant de les festes tal com li haguera agradat. Aixó sí, coneix perfectament tots els actes (sempre a través de l'objectiu de la càmera) i sense perdre cap imatge ni detall.

Durant tot l'any i sempre que el treball li ho permet li agrada anar als sopars de panellet i viure moments de xarrades i risas amb la seua quadrilla.

Si hi ha un acte que li agrada especialment a Damián, és el de la Publicació. De fet, ha pogut disfrutar d'eixir en diverses ocasions tant en l'esquadra com de cabo.

També va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia l'any 2002. (Com a anècdota, la seua filla Lara que era xicoteta no l'havia vist mai vestit de moro marí, i es va quedar molt sorpresa quan el va vore entrar a l'església).

No ha exercit cap càrrec en juntes, però sempre ha estat disposat a col·laborar en el que ha pogut.

L'enhorabona Damián per aquests 50 anys de fester, esperant que continuen essent molts més.

RAFAEL VAÑÓ CASTELLÓ

Rafel va nèixer l'any 1947 però no va ser fins a 1970 quan va ingressar en la Filà, sent avalat per son pare Rafael Vañó Mora.

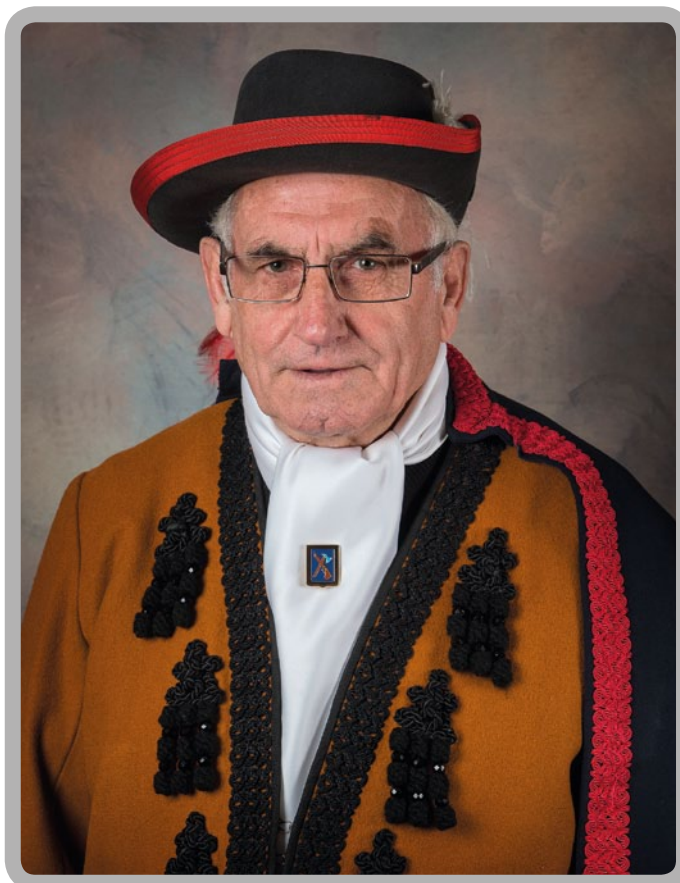
Va ostentar el càrrec de capità en 1988 i va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia de Sant Blai l'any 2003.

De febrer de 1996 a febrer de 2000 va ser membre de la junta dels Mosqueters.

Portador de la imatge de la Soledat en la processó de Divendres Sant, és qui any rere any puja a l'escala per arribar a l'altar de la Verge, netejar-la, agafar-la i descendir amb ella per l'escala, per a una vegada finalitzada la processó tornar a deixar-la llesta per a l'any següent.

Ha transmés l'esperit fester familiar als seus fills, Mª Fina i Rafa, i segur que en les pròximes festes anirà orgullós amb la seua néta al braç.

De part de tots els mosqueters l'enhorabona Rafel Mora!!!

LADISLAO CABANES SEMPERE

Lao va nèixer el 21 de gener de 1955. Als 15 anys, amb l'ambient de molts i bons amics de la joventut i per tradició familiar de part de sa mare, decideix apuntar-se a la Filà de Mosqueters el 5 de febrer de 1970 avalat per son tio Juan Sempere Beneyto.

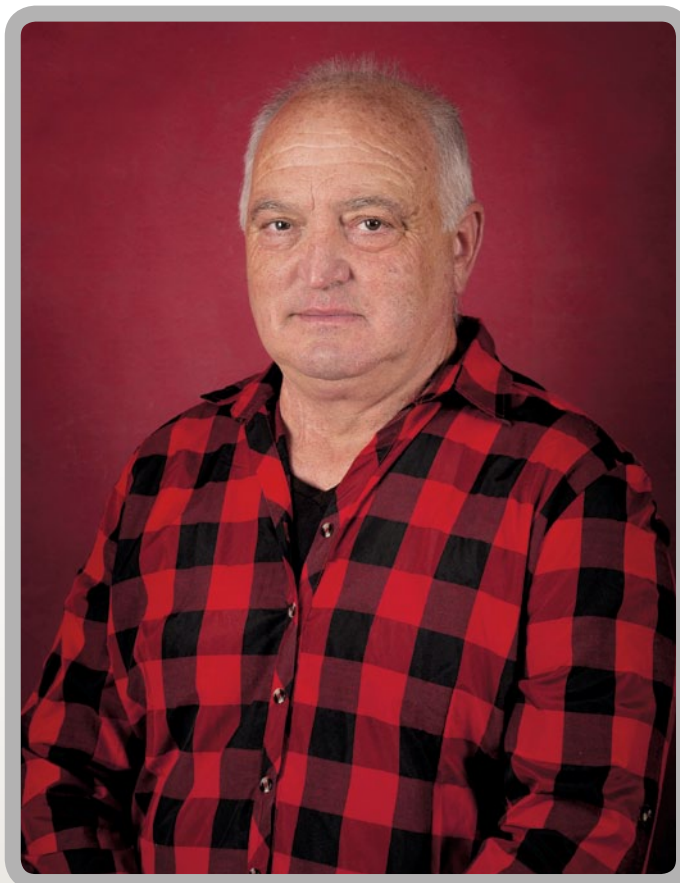
Un dels actes que més li agrada és la Cordà, i per això, ha portat molts anys la canya dels Mosqueters. Li agrada fonamentalment el món de la pólvora, i per això, sempre ha eixit disparant o col·laborant a portar metxes, carregar el mosquet... tot el que fera falta per a estar prop del foc.

Actualment Lao i la seua esposa Amparo són mosqueters, i participen juntament en els actes festers, inculcant als seus fills, Óscar i Ladis, l'amor per la festa i per la Filà dels Mosqueters.

Va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia de Sant Blai l'any 2003, un fet molt gratificant que recorda amb emoció.

Com a bon mosqueter està molt feliç d'arribar als 50 anys de fester en la seua Filà, i poder celebrar este esdeveniment amb tota la seua família i amics.

Enhorabona Lao per estos 50 anys de fester i per molts més que en vinguen!

BOCAIRENTE

1970

MOROS Y CRISTIANOS

FIESTAS DECLARADAS DE INTERES TURISTICO

CAPITANIES 1970

FILÀ D'ESPANYOLETOS
Mercedes Sanchis Sanz

FILÀ DE GRANADERS
Rafael Vañó Calatayud

FILÀ DE CONTRABANDISTES
Dorita Reig Cantó

FILÀ TERÇ DE SUAVOS
María Luisa Gimeno Calatayud

FILÀ D'ESTUDIANTS
Juan Beneyto Mompó

FILÀ DE MOROS VELLs
Martín Belda Juan

FILÀ DE MARROCS
Antonio Vañó Beneyto

FILÀ DE MOROS MARINS
Nati Sampedro Belda

FILÀ DE MOSQUETERS
Luis Asensio Sempere

1970

ARA FA 50 ANYS

El 1970 portava una nova dècada al poble i Bocairent seguia treballant en el manteniment i engrandiment de les seues festes patronals. Tot seguit farem un esbós del context dins del qual es van celebrar les festes a Sant Blai del 1970.

Quant al plànol local, a principis d'any, més en concret l'u de febrer, i coincidint amb la Nit de Caixes, s'inaugurava una estàtua de sis metres d'alt feta de ferro per l'escultor José Gozalbo i que donaria la benvinguda a tothom que arribara a Bocairent. En aquest 2020, **l'Home de la Manta** també compleix 50 anys com a veí del nostre poble. Es va erigir com a monument a la manta de Bocairent i com a homenatge a la indústria tèxtil local que ja des del segle X el geògraf Al Isridi va assenyalar com a molt important. Aquest event també

es va reflectir al periòdic Levante en la seua edició del 8 de febrer. Tot el poble proveït de les seues pertinents mantes de carrer va acompanyar la comitiva des de la Casa Consistorial fins l'eixida del poble per tal d'inaugurar el monument. Així mateix, abans de festes i durant les nits de ciri, que eren el segon any que se celebraven, les filaes de Moros Vells i Mosqueters van inaugurar els seus respectius masets.

Pel que fa a les festes d'aquell any, van vindre marcades per un temps primaveral que va afavorir l'afluència de gent tant el dia de l'Entrada com el dia del Sant Crist. Seguint amb la promoció turística de les festes i del poble, aquell any van comptar amb la presència de les càmeres de TVE que les va retransmetre.

No obstant això, cinc dies de festa no n'eren prou i al març d'aquell mateix any i coincidint amb els dies previs a falles, les filaes de Bocairent van ser convidades per la Junta Central Fallera a anar **a València a fer una cordà** a la plaça de l'Ajuntament. Es van disparar vint-i-cinc canyes amb cent dotzenes de coets cadascuna. La cordà al Cap i Casal va durar 25 minuts i va ser molt ovacionada.

Ja a l'agost, durant les festes a Sant Agustí, la jove Consuelito Beneyto Gisbert va ser la Clavariessa Major d'aquell estiu. En-carregada de representar la dona bocairentina i d'encapçalar les danses, la cavalcada i la processó.

Aquell any el retor de la parròquia, en José de Paz, va poder recuperar la vara de Batlle o Bayle de Bocairent que roman-dria exposada a la vitrina junt al guió de Sant Blai i que eixiria en companyia d'ell a la processó del sant.

En clau de política local, al setembre cessava en el seu càrrec com a batlle del poble En José Juan Vañó després de vint-i-dos

anys ostentant-lo i era rellevat pel també veí del poble, En Vicente Colomer Boronat. Al programa del 1970 l'Ajuntament també informa que es va a procedir a les obres per a l'obertura de la travesia que uneix "el puente de San Blas con la plaza de San Roque", l'actual **Ronda Sud**. Al mateix temps, el poble s'anava acondicionant amb l'asfaltat de diferents carrers i la continuació de les obres de construcció del mercat municipal.

A nivell estatal, les coses anaven canviant també i es va signar l'acord econòmic preferencial entre l'Estat espanyol i la Comunitat Econòmica Europea. Aquest acord convertia a Espanya en soci preferent per al comerç, fet que reduïa arancels i trencava l'aïllament del franquisme amb Europa.

També de vital importància per al desenvolupament de la societat fou l'aprovació de la Llei General d'Educació i Finançament de la Reforma Educativa (Llei 14/1970, 4 agost 1970) que establia l'educació obligatòria fins els 14 anys. L'alumnat estudiaria **EGB** i després BUP i COU o l'alternativa que era la formació professional. Assegurant l'educació per tothom s'assegurava una societat més culta i pròspera que s'encaminava cap a una dècada que portaria la democràcia a tot l'Estat.

Des d'aquestes línies només ens resta felicitar els homenatjats pels seus 50 anys de festers i festeres i desitjar a tot el poble de Bocairent unes magnífiques festes.

1920

PROGRAMA DE FESTES

güedad desde el paseo de la Canaleta hasta la plaza de la Constitución.

Terminado este acto, pasarán revista a sus respectivas comparsas los Capitanes de los bandos Cristiano y Moro, desfilando a continuación hacia el domicilio de sus respectivos Jefes, volviendo a reunirse después en la plaza de la Constitución para dirigirse con la Corporación Municipal a la Parroquia, con objeto de asistir a las solemnes

VISPERAS

en honor de nuestro Santo Patrono.

A continuación volverán las comparsas a dicha plaza, donde se verificarán varios bailes por la comparsa de Moros Viejos, y una vez terminados, desfilarán éstas, dirigiéndose a casa de sus respectivos Capitanes.

A las ocho de la noche se reunirán en la plaza de la Constitución todas las filadas, principiando el fantástico acto de la

GRAN RETRETA

que recorrerá las calles de costumbre.

Al finalizar dicho acto, se elevará un artístico globo confeccionado por el vecino de esta localidad D. Blas Castelló Cantó, finalizando el mismo con el disparo de una

GRAN TRACA

DIA 3

A las seis de la mañana

GRAN DIANA

A las nueve y media, se dirigirán todas las comparsas con el M. I. Ayuntamiento a la Parroquia, donde se celebrará la

MISA SOLEMNE

cantada a toda orquesta, pronunciando el panegírico del Santo el M. I. Sr. Dr. don ~~Rogelio Chillida Mateu, Canónigo Magistral de la Metropolitana de Valencia.~~

Concluida la Misa, volverán las comparsas a la citada plaza de la Constitución, y después de saludar al Ayuntamiento partirán a sus domicilios.

A las cinco de la tarde saldrá la

Procesión general

recorriendo las calles de costumbre.

Al llegar la Imagen a la Parroquia y ser colocada en el altar mayor, será cantado el himno del Santo por un coro de festeros.

A las nueve de la noche, reunidas las músicas en la plaza de la Constitución, tocarán algunas piezas, hasta las diez, en que se quemará un

Magnífico Castillo de fuegos artificiales

DIA 4

En la madrugada de este día, tendrá lugar el

ENCUENTRO DE CONTRABANDISTAS Y GRANADEROS

De siete a nueve de la mañana, oirán Misa las comparsas.

A las nueve, empezará en el llano de Sta. Agueda, el

SIMULACRO ENTRE MOROS Y CRISTIANOS

siguiendo por las calles de costumbre hasta la plaza de la Constitución, finalizando con la

Histórica Embajada

A las tres de la tarde, principiará el SIMULACRO en sentido inverso al de por la mañana, terminando igualmente con la

EMBAJADA

A las ocho y media de la noche, se reunirán todas las músicas en la plaza de la Constitución y por orden de antigüedad, tocarán piezas escogidas hasta las nueve y media que se dará principio a los

fuegos artificiales

DIA 5

A las seis de la mañana, DIANA como el día tres.

A las nueve horas, se reunirán todas las comparsas en la plaza de la Constitución, de donde partirán a la Ermita del Santísimo Cristo para celebrar la tradicional

MISA

en acción de gracias. Al regreso se dirigirán a la Parroquia a adorar la Reliquia del Santo, y seguidamente a casa de sus Capitanes.

A las tres horas de la tarde, se dirigirán a la Iglesia del Convento de Religiosas, donde se proclamarán los Jefes de las respectivas comparsas para el año siguiente, por el Sr. Vicario como Capellán del Convento y el Sr. Alcalde como Presidente de la Junta de fiestas, continuando después el paseo de costumbre los nuevos Capitanes con sus comparsas.

A las ocho de la noche se reunirán las músicas en la plaza de la Constitución y por orden de antigüedad, tocarán algunas piezas y después se dará principio a los

Fuegos artificiales

NOTA.—Por acuerdo de la Junta de fiestas, se suprime la colecta el día de S. Blas, repartiéndose por las casas, estampa del Santo, el día de la colecta general.

RECORD I HOMENATGE

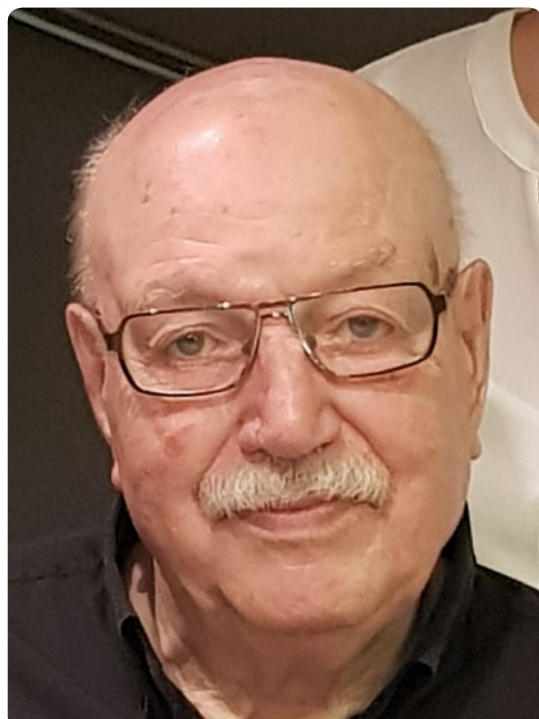
ANTONIO RAMOS IVARS

Acabada de cerrar la edición del Programa de Fiestas del año pasado, nos llegaba la noticia de que nos dejaba Antonio, para irse a encontrarse con su esposa Carmen Beneyto. Antonio era la persona de más edad de nuestra *Filá*, y pese a que desde hace unos años no podía hacer acto de presencia física en nuestras fiestas, nunca pensó en desvincularse de la misma, formando parte de los Contrabandistas hasta que San Blas lo llamó para encontrarse con su entrañable esposa. Si bien nunca vistió el traje de Contrabandista, si vivió y sintió como el que más la "religión" Contrabandista, que le inculcó con su vitalidad y garbo su esposa Carmen, y con la que vivió de manera muy activa tanto su capitanía del año 1992, así como la de su hija Ana en 1996.

Cámara en mano, se le podía ver continuamente tomando instantáneas de diferentes aspectos de nuestra *Filá*, que no eran propiamente los actos oficiales, que también.

Todos lo recordamos en su casa de enfrente del Ayuntamiento viejo, sentado en un silla, entablando amable conversación con todo aquel que pasara por allí, y disfrutando, hasta que pudo, año tras año del inicio de las fiestas desde su ubicación privilegiada.

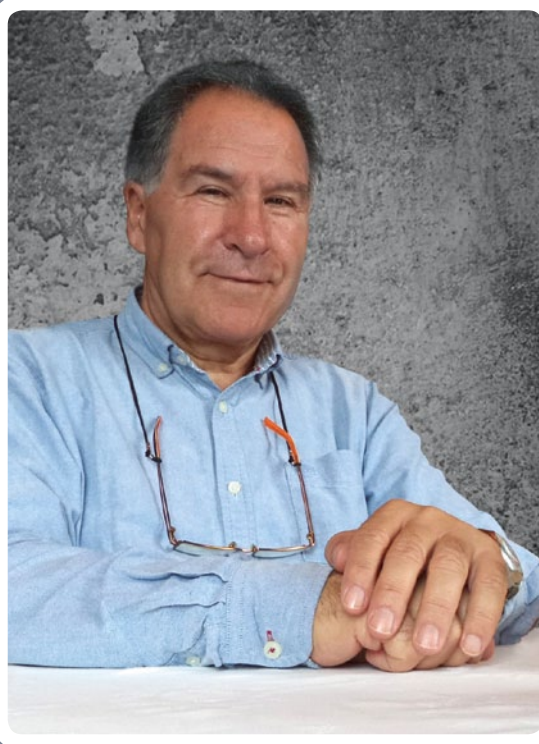
Ese carácter abierto y jovial, caló hondo en el corazón de nuestra *Filá*, la cual lamenta su pérdida, a la vez que agradece muy sinceramente a Don Antonio, como era conocido, el haber podido disfrutar de su presencia durante tantas y tantas fiestas desde aquel 1988 en que decidió darse de alta como festero activo de los Contrabandistas. Siempre quedaréis en el recuerdo de nuestra *Filá*, tú y Carmen.

BLAI VAÑÓ AVINENT

El 30 de juny de 2019 ens va deixar el contrabandista Blai Vañó Avinent. De la mateixa manera que els seus germans Àngel i Pepe, Blai va conèixer l'ambient contrabandista de la mà de son pare Àngel, que fou sergent de la *Filà* als anys 50 del segle passat, passant a formar part de la *Filà* de forma oficial l'any 1972. Encara que les seues obligacions laborals prompte el van portar lluny de Bocairent, Blai va ser capità dels Contrabandistes l'any 1986. L'any 2006 va tindre l'honor de traure la relíquia.

Sempre que la feina li ho va permetre, Blai va vestir el traje de contrabandista, i una vegada jubilat, la seua presència els dies de festes ja va ser més habitual, com també ho va ser els dies de panellet. Descanse en pau.

ÁNGEL CALABUIG CASTELLÓ

Ángel va ser una persona molt integrada en la festa. Va viure unes experiències molt diferents a les que es viuen ara. La festa d'aquella època es vivia setmana a setmana. Era la vivència més gran que podia compartir amb els amics. Si un diumenge algú no anava al maset pensaven: estarà malalt? Alguna cosa li haurà passat!

A Ángel i als seus amics els deien "els Piranyes". Quan eren joves, poques vegades arribaven junts desfilant a la plaça el dia de l'Entrà, perquè alguns es perdien a mitjan camí. Un any, no arribaren a eixir a l'Entrà perquè el burro que arrastrava el carro on anaven a eixir s'esvarava en xafar la neu, així que un dels amics va haver de fer de burro i clar! Se'ls va fer tard. Una altra vegada, el cap d'esquadra va entrar agenollat a la plaça de l'Ajuntament i amb la mirada perduda, i no d'emoció precisament... Un dia li llevaren el trage al sergent de Festes i li'l posaren a un amic perquè anara en compte d'ell, amb l'excusa que era un canvi d'última hora. Un altre dia jugaren a "tir a plat" amb una vaixella nova. Sols deixaren tirar a Ángel, i ell bé que ho va passar fins que li digueren que la vaixella era del seu dot i els l'havia deixada la seua dona!

Mentre construïen el nou maset, ell i els seus amics que eren de la junta, habilitaren els baixos del mercat per a poder anar en festes i s'encarregaren de preparar taules i el menjar per a tota la filà.

Va ser capità l'any 1990 i el 2003 va celebrar 50 anys de fester.

El passat 5 de maig ens va deixar als 87 anys. De segur que si tinguera l'oportunitat de parlar amb Sant Blai, li diria: Blai, tornaria a ser Suavo!

JOSÉ SILVESTRE BELDA

José Silvestre Belda, "Pepe", va nèixer l'any 1940 a Bocairent, dins d'una família de gran tradició suava. Son pare, el destacat pintor bocairentí Blai Silvestre Jornet, el va fer partícip de la festa des de ben menut, transmetent-li el sentiment suavo i l'amor per la festa, com quan el va fer portador de la seua banda de capità l'any 1946, a l'edat de 5 anys.

Pepe va ingressar en la filà formalment l'any 1959, als 19 anys. Des d'aquell moment va col·laborar activament en la festa, formant part de la Junta Directiva entre els anys 1978 i 1982. També va ser caporal de l'esquadra oficial del Suavos en diverses ocasions.

La seua habilitat artística li va permetre col·laborar en la realització de diverses carrosses, així com dur a terme la preparació estilística d'esquades, en les quals també desfilava. També va pintar la portada del programa de festes de 1963 i va realitzar els escuts del nou maset junt al seu germà.

Va tindre l'honor de ser portador de la Relíquia de Sant Blai l'any 1998, sent aquell, el moment més especial per a ell com a fester per la gran devoció que sentia pel patró Sant Blai.

Posteriorment, l'any 2009 va rebre el merescut homenatge pels seus 50 anys de fester, que va celebrar amb tota la seua família.

Va transmetre els valors festers i l'amor per la filà als seus fills, tots suavos, i als seus nets, sentint-se devanit de la filà fins i tot en els últims moments de la seua vida.

Pepe ens deixava el passat 6 de setembre a l'edat de 79 anys, però segur, que allà on es trobe seguirà sentint-se orgullós de ser suavo i continuarà cridant: Vítol al patró Sant Blai!

Descanse en pau.

JOSÉ BELDA DURÁ

Pepe va nèixer el 22 de desembre de 1931. Fill i germà de moros marins, als catorze anys va decidir apuntar-se suavo on tenia els seus amics. La seua filla, Maru, la seua neta, Laura, i el besnet, Yeray, continuen la tradició familiar en la filà dels Moros marins. Els seus dos fills, Vicent i José Manuel, amb les seues filles, María i Cristina, i fill, Alejandro, són suavos com son pare.

Per qüestions de treball, l'any 1970 se'n va anar a viure a València, però sempre que podia i la faena li ho permetia acudia a Bocairent, especialment a les festes a Sant Blai.

Pepe, Pinos, era un home senzill, tant en la vida diària com en la filà, però era dels que sempre estava a punt per a fer el que fera falta. L'any 1964, els suavos acabaven d'adquirir el maset de la placeta de Sant Blai i Pepe va caure per culpa d'una solista d'un pis a l'altre. Va estar molt de temps de baixa i aquell any el Piquet, a més d'anar a cal capità i l'alferes, va anar a sa casa. Allí li van posar una manta i una boina i es va fer una foto amb tots els altres suavos.

A Pepe, el que més li agradava era passar bons moments en el maset, era dels que no faltava a les bassetes, als sopars de panellet, als dels ciris i sempre procurava fer la ratlla de la Misèria. La quadrilla d'amics de la filà, coneguda com 'Els piranyes', era de les que solien eixir en trage especial i un any en van fer una bona, ja que només en van entrar tres a la plaça, els altres havien anant caient pel camí. Ja de més majors, un dissabte d'estiu van començar a fer el sopar del peix i ell era l'encarregat de portar el millor peix que trobava del Port de València.

L'any 1989 va ser portador de la Relíquia i set anys després, en 1996, celebrava els 50 anys de fester.

El 27 de juny de 2019 ens va deixar sent el número 2 de la llista oficial. Descanse en pau.

JUAN CALATAYUD VAÑÓ

Juan Calatayud Vañó, va nèixer a Bocairent el dia 3 de juny de 1938, en una família en què també havien sigut Suavos. Va decidir apuntar-se a la filà el 1956.

Va ostentar el càrrec d'Alferes l'any 1974, però després d'una pèrdua familiar va renunciar a ser Capità en les festes següents. L'any 1998 va tindre l'honor de traure la Relíquia de Sant Blai en la Processó i l'any 2006 celebrava amb gran orgull els seus 50 anys de fester.

En 2017 va formar part, junt a alguns dels seus amics, de la Carrossa especial per als festers més veterans que la filà Terç de Suavos va preparar per al dia de l'Entrada, per tal de commemorar el 150 aniversari de la seua fundació. A més a més, en eixes mateixes festes de 2017, va tindre l'honor de ser el primer portador del nou banderí de la Filà per a iniciar el recorregut del Piquete del dia de Sant Blai, amb gran orgull i alegria.

La seua vida, en general, sempre es va caracteritzar, des de ben jove, per la seua dedicació i servei al poble de Bocairent des de diferents àmbits: sindical, polític, municipal, esportiu, cultural, etc. Durant molts anys, les responsabilitats municipals sols li permetien començar a gaudir plenament de les festes a partir del dia de Moros i Cristians, on no fallava als dinars amb la seua colla d'amics "Els Piranyes". També durant un bon grapat d'anys va ser l'encarregat de pujar al Sant Crist, de bon matí, per a preparar les brases i el timó perquè quan pujara el Capità i els festers a esmorzar estiguera tot enllestit.

El seu pas per la filà no ha sigut debades, va saber transmetre a les seues dos filles l'amor per la festa i per la Filà de Suavos. En 2019, uns dies després del Panellet dels Suavos, li diagnosticaren la fatídica malaltia que, malauradament, se l'emportaria per sempre el 25 de setembre. Descansa en pau, Juan.

ANTONIO TORRES RODRÍGUEZ

El 3 de maig de 1940, a San Carlos del Valle, en la província de Ciudad Real, va nèixer Antonio Torres Rodríguez. El 1963, en plena joventut, es traslladava a Bocairent. Era vespra de les festes a Sant Blai, un fet que va ser providencial per al seu arrelament al poble, ja que l'any vinent, avalat per dos companys de treball, va entrar a formar part de la Filà Terç de Suavos.

Al llarg dels 56 anys que ha viscut al nostre poble, s'ha integrat en tots els aspectes perquè, a més de ser fester, va formar part de diverses associacions del poble, fins a considerar-se un bocairentí més.

Des d'aquell llunyà any 1964, quan es va "apuntar", fins al 2019, quan encara va assistir a sopar al maset la Nit de Caixes, no ha deixat de vestir-se de fester i participar en els actes més importants. La seu dilatada trajectòria el va dur a ser portador de la Relíquia de Sant Blai l'any 2007. En 2014 va ser homenatjat pels 50 anys de fester en actiu. Per celebrar-ho amb una família que sempre li ha fet costat, va eixir a l'Entrada en una carrossa amb els fills, els nets i els amics integrants de la seua colla, que eren com una segona família. Aquell mateix any, per arredonar la commemoració, va ser portador del banderí de la Filà al Piquete del dia de Sant Blai.

La festa integra una part religiosa, una altra tradicional i una de lúdica. Esta última la vivia amb molta intensitat en companyia de la seu quadrilla, especialment el dia de l'Entrada en què després d'un bon dinar, desfilaven en trage especial fins que l'edat els ho va permetre. Posteriorment, quan ja els anys passaven factura, van continuar eixint en carrossa. Però, mai van deixar de participar.

Antonio va gojar de la festa, tant al carrer com dins del maset amb els amics i la família. Això ha deixat la seua llavor en els fills i nets que segueixen la seua trajectòria.

El 21 d'abril de 2019, diumenge de Resurrecció, ens deixava sobtadament. Descanse en pau.

VICENTE VAÑÓ SILVESTRE

El passat 20 d'abril i a l'edat de 83 anys ens deixava el marroc Vicente Vañó Silvestre. Vicent havia nascut el 18 d'abril de 1936, vivint tota la seua joventut al mas de "La Fabricueta" i sent l'únic xic de la família. Es va apuntar a la Filà de Marrocs en 1952, quan només tenia 15 anys, influenciat pel seu cunyat Joaquín Molina – de família molt arrelada a la nostra Filà. Ni la distància que separava la seua vivenda habitual fora del casc urbà de Bocairent i la festa, ni l'oratge foren mai cap obstacle per a que el jove marroc tinguera una participació activa als actes de la Filà i de les festes.

Tot i que mai no va ocupar càrrecs a la Filà, sempre va estar a la seua disposició en tot allò que se li va proposar i ha estat un marroc participatiu de la festa, tot i que va deixar de posar-se el trage de marroc fa molts anys.

Va ser portador de la Relíquia a la Processó de Sant Blai durant les festes de 1992, any que li va correspondre portar-la als Marrocs. En 2002 pels seus 50 anys de fester la Filà i l'Associació de Festes el van homenatjar.

La seua trajectòria a la nostra Filà tindrà continuïtat en els seus descendents, principalment el seu fill Vicent i el seu net Jordi. De segur que amb la companyia del nostre Patró, seguirà cridant ben fort el "Vítol al Patró Sant Blai" i mirant pels Marrocs, la filà a la que durant tants anys va pertànyer.

Descanse en pau Vicente Vañó Silvestre.

JUAN ANTONIO PUIG CONEJERO

A casa sempre sonava música de pasdobles, marxes cristianes i sobretot marxes mores pràcticament tot l'any. A cada habitació pots trobar als Marrocs en forma de sabre, fotografies, llibres. La gran estima i orgull que el nostre pare tenia a la seua Filà era infinita i bon exemple és que nosaltres mirem als Marrocs amb la mateixa emoció que ell ho feia.

Recordem com ens ensenyava a ser un bon "cabo", a no perdre el pas desfilant i a sempre anar ben vestits amb el trage de Marroc. Era seriós amb la tradició pel gran respecte que tenia al Marrocs.

Juan Antonio Puig Conejero el més salamero!, així el va definir la seua quadrilla anomenada Burrito Negro, en l'homenatge que varen fer la Capitania dels amics a les dones. El nostre pare va gaudir amb totes i cadascuna de les capitànies dels seus amics però sobretot, en el 1987, quan va ser ell capità junt amb tots els seus fills, la seua estimada Mari Fina i la seua família.

Trages especials, desfilades, carrosses, esmorzars, sopars al maset, disfresses a la retreta, són mil vivències que ha pogut viure amb els Marrocs; sempre que podia i la seua salut li ho permetia allí ha estat. Una de les més boniques i emocionants que varem viure va ser la Capitania de Maria José a l'any 2017 quan ell feia 30 anys de la seua capitania. Una altra gran emoció va ser quan va traure la Relíquia en el 2010 i en el 2014 quan va fer 50 anys de fester.

El passat 17 de novembre de 2018 quan tots estaven preparant les properes festes va partir, però el que sí tenim segur és que ell sempre que passen els Marrocs allí estarà, desfilant sense perdre el pas, amb el seu somriure i el seu orgull de pertànyer a aquesta gran família de Marrocs. Vítol al patró Sant Blai!!

MIGUEL CANTÓ CASTELLÓ

1 de febrer de 1929 - 23 de gener de 2019

Unit a Sant Blai des del moment de naixement un dia de Caixes, 1 de febrer de 1929, fidel bocairentí de cor i ànima, va viure sempre entregat als Moros Marinos i a les festes de Moros i Cristians.

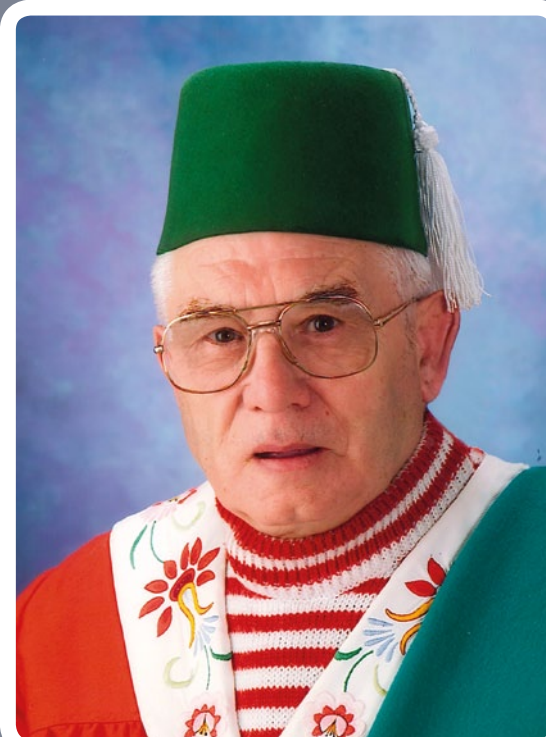
En 1952 es va incorporar a la Filà Moros Marins, encara que des de ben xicotet ja participava en els actes de festes, suplint al seu pare. Va ser president de la Filà des de 1965 a 1971. En 1973 va ser Capità i en 1993 va ser portador de la Relíquia de Sant Blai, any que la processó es va fer per dins de l'església a causa de la pluja. En l'any 2004 se li va fer el reconeixement pels seus 50 anys de fester en actiu.

Miguel ha participat activament sempre en tots els actes de festa, ressaltant la Diana de Sant Blai, la Missa i la Processó, i també en els actes d'arcabuseria, ja que sempre ha sigut un amant i defensor de la pólvora.

Seguint la tradició de la filà, Miguel va compondre 28 cançonetes per als Marins, la primera d'elles en 1979, i l'última, inèdita, en 2009.

Miguel va ser partícip de la celebració de l'acte dels 150 anys de la Filà, celebrat a juliol de 2018, on se li va fer reconeixement per ser el número 1 de la Filà i haver segut president de la mateixa.

El dia 23 de gener, ciri dels Espanyoletos, quasi amb el toc del Blai, ens va deixar. Sempre seràs un referent en la Filà, i recordat per la teua implicació en la festa i devoció a Sant Blai.

*"(...) I tan sols per viure sempre prop del teu costat,
no tindria son per a velar i matinar,
fent que San Blai m'afine i cuide la veu
i que en el maset ser el primer per a cantar (...) "*
"Els Tresors de la filà", 2009

JAIME MOLINA JUAN

"La mort no s'emporta a les persones volgudes, les guarda i ennobleix en la memòria"

Jaime Molina Juan va nèixer a la localitat veïna de Canyada de Biar, el 21 de desembre de 1925. Quan tenia 21 anys, es traslladà a Bocairent buscant noves expectatives laborals i es va establir ací per sempre.

Va entrar a formar part de la família festera del nostre poble apuntant-se a la Filà de Moros Marins, de la mà de grans i bons amics.

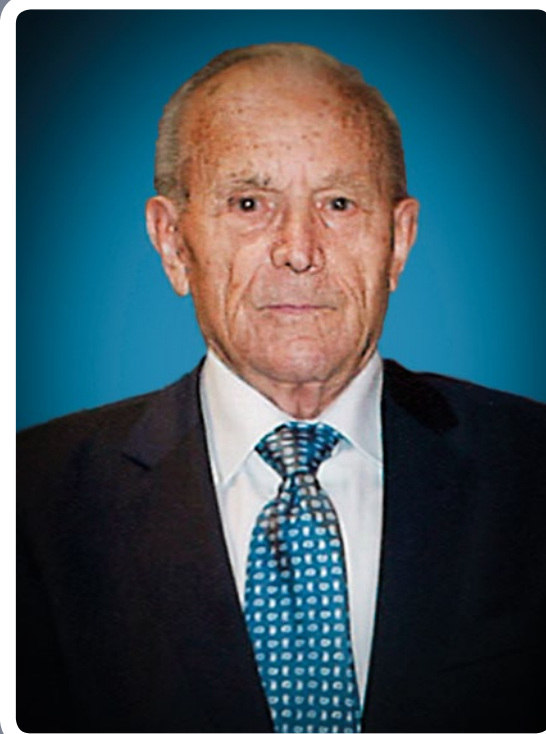
Jaume sempre va viure la festa de manera diferent, podríem dir que va ser un "fester sense trage", però no per això va deixar de gaudir amb intensitat i molta il·lusió, any rere any, actes com les paelles de la Publicació, l'Eixabegó o la Misèria, l'olla de la Nit de Caixes o els esmorzars festers.

Durant molts anys, es va encarregar d'organitzar l'esquadra especial de la seua quadrilla de Marins: trages, dinar, maquilladores... El seu amic Miguel Cantó va escriure un sainet fester inspirat en aquesta manera de viure la festa, representat per la Companyia Sant Ginés, de la que ell sempre va ser membre, realitzant la tasca d'apuntador. Posteriorment, va continuar col·laborant durant molts anys en la venda d'entrades en taquilla en actes com els Concerts Festers i l'Homenatge als Capitans/nes.

Va ser també Vocal en la Junta de Festes, representant a la seua Filà, des de 1980 fins 1983. Però el més important per a ell era sentir-se volgut i respectat en eixa gran família de Moros Marins.

Jaume i la seua dona Paquita van viure sempre vora l'església, punt central de la festa, i la porta de sa casa estava a tothora oberta a qualsevol fester, festera o persona que volguera tastar eixes pastes casolanes fetes amb tanta cura i dedicació els dies previs a festes.

El passat 27 de maig ens deixava, després de demanar que, al seu recordatori, haurien d'estar la Mare de Déu del Carme, patrona de la Canyada i el nostre patró Sant Blai, a qui venerava i estimava, i mai va deixar de cantar-li els Gojos, l'Himne i de cridar-li ben fort: VÍTOL AL PATRÓ SANT BLAI! D.E.P.

PASCUAL AGULLÓ HERNÁNDEZ

El dia 9 de juny de 2019 partia el vaixell mar endins de Pascual Agulló Hernández. Parlar d'ell és parlar de fer festa, de col·laborar en tot per la festa, ajudar a recuperar les cançonetes, lluitar per fer del maset la nostra casa, fer i portar llenya per mantindre el foc encés, repartir un trosset de fruita peladeta perquè en menjares, ajudar a fer l'olla per donar el toquet perfecte.

En la seua quadrilla durant molts anys participà de manera activa en tots els actes; si feia falta portar la bandera el teníem sempre disposat, cantant en les dianes, cantant anècdotes, risos i acudits, gran amic de tots els músics de la filà als que apretava per fer "tocaetes bones" en les dianes... 53 anys en la festa dona per a molt i més en ell. Qui va compartir tot açò o part de les seues vivències saben de què estem parlant. Sempre estarà viu recordant com era, sempre estarà entre nosaltres i per tant seran moments vius. Imagineu que de segur estarà amb tots els altres marinos fent rogle cantant "el Marinero".

JOSÉ GUAITA SANJUAN

José pertany a la Filà de Mosqueters des de l'any 1972, va ser avalat pel seu sobre Gregorio Beneyto Beneyto "el tio Goriet".

Va tindre l'honor de portar la Relíquia de Sant Blai en la processó de l'any 2012.

El seu esperit fester no es perd, perquè va inculcar a les seues filles i néts la tradició mosquetera.

Descansa en pau José.

RUFINO RODRÍGUEZ BARCHINO

Rufino va nèixer el 17 d'abril de 1957, sent donat d'alta en la Filà l'any 1972, avalat pel seu cunyat Manuel Ferre Ferre.

Va tindre l'honor de portar la Relíquia de Sant Blai en la processó de l'any 2012.

Fester discret i participatiu en tots els actes durant les festes. Era habitual la seua presència en els sopars mensuals de tots els panells, on compartia taula i xarrada amb el seu grup d'amics.

Compartia la seua passió per la festa amb Paqui, la seua dona, gran fester i mosquetera.

El 26 de juny es vàrem despertar amb una trista notícia, Rufino ens havia deixat, sense previ avís, sense un perquè.

Descansa en pau Rufino.

JUAN BENEYTO FERRE

Juan va nèixer l'any 1929 però no va ser fins al 5 de febrer de 1946 quan va ingressar en la Filà de Mosqueters, sent avalat per son pare Antonio Beneyto Beneyto.

Va ser capità de la Filà en 1950 i portador de la Relíquia de Sant Blai el 3 de febrer de 1985.

Va participar activament per al bon fer de la seua Filà, sent tresorer des de l'any 1969 fins al 1986.

Tenia moltes aficions, entre les quals destacava la pintura, prova d'això és el quadre amb la imatge de Sant Blai que va pintar i va donar a la Filà l'any 1947 (foto que acompanya este article) i que es troba en un dels salons del maset.

Feia anys que no participava activament en la festa, però mai faltava el dia del Sant Crist per a dir el seu AVANT com a mosqueter.

En la mateixa reunió, fa quatre anys, va avalar al seu nét Joan, que junt amb el seu fill continuen la seua tradició festera. Descansa en pau Juan.

JOAQUÍN SIRERA BELDA

Escriure aquestes línies és dur, va ser molt més fàcil fa dos anys amb motiu del merescut homenatge pels teus 75 anys dedicats a la festa. Has acabat els teus últims anys com a número 1 de la Filà de Mosqueters on sempre has sigut molt volgut.

Vas començar a ser membre de la Filà de Mosqueters el 5 de febrer de 1942 a l'edat de 7 anys sent avalat pel "tio Jeroni".

En aquells temps, durs i sense poder fer-te un trage de fester per poder eixir, tú et limitaves a gaudir de les festes estant al maset intentant ajudar i col·laborar en allò que estava en les teues mans. Per aquest motiu uns anys després vas començar a formar part del grup de paellers ajudant tant en les paelles com en la pericana i en la borra.

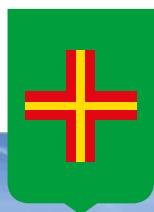
Has tingut una vida festera activa sent representant de la Filà de Mosqueters en la junta de festes des de 1969 a 1974. Vas ser president de la Filà des del 28 de març de 1975 fins el 26 de febrer de 1976, quan vas dimitir. Finalment, també vas ser portador de la Relíquia de Sant Blai el 3 de febrer de 1976.

Ens deixes una molt bona tradició festera i mosquetera. Descansa en pau Ximo "Mansenc".

COL-LABORACIONS DE LES FILAES

Filà d'Espanyoletos

Any de fundació: 1903

Número de components: 224 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1989 - carrer Baixada Sant Crist, s/n

Capitana

RAQUEL SANZ MOLINA

Alferes

ÓSCAR GARCÍA LÓPEZ

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

DOCUMENTALISTA

BANDA DE MÚSICA

Mª Purificación Sanchis Sala

Miguel Vañó García

Araceli Doménech Vañó

Mª Carmen Blasco Vañó

Damián Beneyto Micó

Xaro Ferre Puerto

Ana M^a del Pilar Castelló Vicedo

Hugo Beneyto Belda

Antonio Vañó Beneyto

Sonia Camarasa Olivares

Llúcia Belda Marset

Eva Molina Doménech

José Miguel Pastor Jornet

Vicent Cerdá Perigüell

Rafa Molina Sempere

Unió Musical Benicadell de Castelló de Rugat

RETRETES PER AL RECORD

Tots els anys, davant l'espill de febrer Bocairrent es mira i veu reflectida una intensa imatge de festa i tradició. Però també de vivències i diversió. És per això que la nostra filà vol posar en valor un acte que presenta, entre tants moments cerimoniosos, un encant singular: LA RETRETA.

La retreta original la feien totes les filaes el dia de l'Entrà després de vespres fins els anys 70, que és quan va derivar en una desfilada al so "d'airosos pasdobles". A partir d'aquests anys va començar a fer-se també una desfilada el dia de Moros i Cristians (on en un principi desfilaven totes les Filaes i més tard el bàndol cristià ho feia el dia de Sant Blai i el bàndol moro el dia de Moros i Cristians) mentre que la desfilada del dia de l'Entrà continuava celebrant-se. Tot açò canvia a partir dels anys 80, quan la RETRETA agafa forma tal i com la coneixem actualment.

Inicialment a les retretes de la nostra filà, igual que a totes, es donaven regalets, agulles de pit i detallets de les "paradetes" especialment a les dones espanyoletes.

Però aquest acte va anar evolucionant fins a convertir-se en un acte multitudinari per a quadrilles, xiquets, jòvens i gent més major.

Cal destacar que a finals dels anys 80 van començar a ixir xiques a la retreta (una de les primeres voltes va ser d'espanyoletes i amb grenyes de colors als cabells) i és sobre els anys 90 quan més participació de festers espanyoletos té aquest passacarrer.

Els espanyoletos han participat quasi tots els anys. Per mencionar algunes de les retretes més divertides, les quadrilles de membres de la filà han ixit de les següent formes:

- De llauradors (repartint dolçets i herbero)
- Amb uns "arquets" que simulaven les llums de la plaça (queixant-se de manera graciosa d'un dia de ciri que es van apagar abans d'hora).
- De margarides
- De hippies
- De toreros
- D'escocesos

Any 1964

Any 1995

- De madrilenys
- Amb la disfressa del personatge El Zorro
- De vidriola d'estalvi
- Amb un patinet grandíssim fet pels propis components
- Amb bicicletes
- Amb una carrossa que incorporava un canó grandíssim de confeti
- Amb un camió repartint plantes al públic

Fins i tot s'han fet adaptacions del propi tracte d'espanyoleto (un any un grup va ixir a la retreta simulant el personatge de la caputxeta roja: amb la capa roja i una caputxa de tela; un altre simulant guerrers amb el propi tracte però amb el monyo roig, la cara verda amb una creu roja pintada al mig).

També són curioses l'època de les retretes on dones espanyoletes ixien amb el tracte especial que hòmens espanyoletos havien llogat per a desfilat el dia de l'Entrada.

I com no, també cal destacar una retreta, la de l'any 2003, que, per commemorar el centenari, van ixir moltíssims espanyoletos amb un pastís, regal i ciris gegants simulat un aniversari.

Més recentment (l'última dècada), s'ha arribat a ixir fins i tot a ritme de batucada. Actualment aquest acte lúdic de germanor té menys participació i sobretot ixen xiquets i xiquetes de la filà.

Per això voldríem tindre moltíssimes més retretes per al record de les futures generacions i que aquest acte continue envoltat d'una aura encantadora que pose un xicotet toc d'humor a la nostra impecable tradició.

La Filà

Entre 1987 i 1989

Batukada, entre 2011 i 2014

Any 1999

Any 1986

Filà de Granaders

Any de fundació: anterior a 1860

Número de components: 167 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1985 - carrer Baixada Sant Crist, s/n

Capitana

MABEL SANCHIS CARBONELL

Alferes

JÚLIA CANTÓ FERRE

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

DOCUMENTALISTA

BANDA DE MÚSICA

Juan Vañó Vañó
Blai Ferrero Alcaraz
Àngela Molina Botella
Vicente Sampedro Belda
Francisco Molina Sanz
Jordi Molina Peidro
José Ferre Beneyto
Ximo Perigüell Castelló
Lara Sampedro Belda
Blai Molina Peidro
Pascual Martí Morrió
David Molina Calatayud
Cristóbal Nàcher Berenguer

Luis Vañó Asensio

Lloc Nou d'En Fenollet

Chelo Ferre Aparicio
Juan J. Cortés Alberó
Rafa Francés Sanz
Teresa Martí Sempere
Pere Gomez Tormo
Ramon Francés Francés

CRÒNICA DE 2019

La fil·la de Granaders, a més dels actes oficials de festes, també realitza nombroses activitats al llarg de l'any. En aquest escrit volem fer un resum d'algunes de les activitats que s'han dut a terme en 2019:

Assemblea del dia de la Publicació

El 13 de gener de 2019, dia de la Publicació, es va realitzar l'Assemblea Ordinària de la Fil·la. Aquest any comptava amb un punt afegit: l'elecció de la nova presidència de la fil·la. Anteriorment l'elecció de la presidència s'havia realitzat en l'Assemblea del dia de l'Eixabegó, però es va decidir realitzar-la aquest dia perquè hi ha major assistència i a més aporta més temps per a la conformació de la Junta.

El resultat d'aquesta elecció va ser, en una primera votació, l'elecció de Josep Calatayud Puerto, qui va renunciar per haver exercit aquest càrrec en els últims quatre anys (la possibilitat de renúncia en aquesta circumstància està recollida als estatuts). A la segona votació, va ser elegit Juan Vañó Vañó, qui va acceptar el càrrec per als propers quatre anys.

L'equip de cuiners de la fil·la

Sixto Belda Soler ha sigut l'encarregat de coordinar les paelles de la fil·la en els últims anys, però des de fa poc va decidir que havia de donar pas a altra gent. Així és com el dia de la publicació de 2019 va passar el relleu d'aquest càrrec a Vicent Pascual Esplugues, qui amb l'equip de cuiners es farà responsable d'aquest càrrec.

Mostra de les festes de Bocairent a FITUR

Diumenge 27 de gener, un grup de festers i festeres de Bocairent es va desplaçar a Madrid per a participar en una desfilada pels pavellons de la Fira Internacional de Turisme – FITUR. Els representants d'aquesta fil·la van ser Àngela Molina i Blai Molina.

Participació a la cavalcada del Patrimoni, en les Falles de València

Les festes de Moros i Cristians van estar representades a la cavalcada del Patrimoni, amb motiu de les Falles de València. En aquest cas, els representants de la nostra fil·la van ser Paqui Molina i José Belda.

El Panellet dels granaders

Arribat el mes d'abril, ens toca el torn de celebrar el Panellet a la fil·la de Granaders. Aquest any amb novetats. A l'assemblea que es va realitzar el mes de març, la nova junta va proposar la possibilitat de fer un canvi en la festa del panellet: oferir un dinar i fer la desfilada per la vesprada i no a la nit. La fil·la va acceptar aquesta iniciativa. Així doncs, la celebració va començar el dimecres 3 d'abril amb la missa a l'església i l'aperitiu al maset. Dissabte 6, a migdia es va realitzar un aperitiu de "canya i tapa" i el dinar de cassola d'arròs al forn. A continuació va tindre lloc la desfilada vespertina seguida d'un tardeo al maset amb una gran acollida per part de la fil·la. Per tancar la nit, es va oferir sopar, com la resta de dissabtes de panellet.

Sopar de l'Amarrat

Divendres Sant va eixir plujós. La processó es va anul·lar, però els membres de la fil·la van acudir al maset com de costum, per fer la partida de cartes i sopar. Com que l'Amarrat no va arribar a eixir al carrer, la junta va decidir sortejar els dos centres de flors que hi havia preparats per a la processó. Així és com, de forma improvisada, es va organitzar una rifa que va amenitzar el sopar i es van recollir uns diners extra per a cobrir les despeses de la fil·la.

Millores al maset

El manteniment i la millora de les instal·lacions del maset és un dels objectius que s'ha marcat l'actual junta. En aquesta línia, als mesos de maig i juny s'han dut a terme actuacions de millora amb l'adequació del pati interior per tal

de sanejar la façana i evitar les humitats que afecten a la casa dels músics i al saló gran del maset. També s'ha abrillanat el sòl i s'han renovat dues finestres.

Ximo Carbonell, elegit president de la Junta de Festes

El 22 de juny es va realitzar l'elecció del President de la Junta de Festes de Sant Blai. Va ser elegida la candidatura de Ximo Carbonell, membre de la filà de Granaders. El 28 de juny va tindre lloc la proclamació com a president. Aquest càrrec el durà a terme acompanyat per José A. Ferre i Jordi Molina (representants de la filà de Granaders a la Junta de Festes).

El tardeo de la ploma

El 6 de juliol es va realitzar el tardeo de "La Ploma", una festa de germanor entre Granaders, Espanyoleros i Moscaters, les tres filaes que tenim el maset a la Baixada del Sant Crist. Aquesta festa va tindre una gran acollida des del primer moment. Hi van participar vora cinc-cents persones. La festa va començar a migdia amb un aperitiu de "canya-tapa". Posteriorment es va realitzar un dinar simultani als tres masets i a continuació la festa del tardeo a la plaça Joan de Joanes, que es va allargar fins a la nit. Cal emfatitzar la gran dedicació per part de la comissió formada per membres de les tres filaes, que van treballar a fons per fer realitat aquesta festa, reunint-se periòdicament i resolent els imprevistos d'última hora.

El panellet de la junta de festes

Aquest any, el panellet de la junta de festes ha tingut alguns canvis significatius. El sopar de germanor es va realitzar el dissabte 27 de juliol al carrer Margarida i Dorotea Joanes. El canvi d'emplaçament es produeix a causa de les obres en la plaça de l'Ajuntament. Per a la preparació d'aquest sopar vam comptar amb el suport d'alguns membres de la filà que van facilitar el desplaçament del material i la preparació del sopar: Pascual, que ens va fer el transport del material des del maset amb el seu tractor i Lucía Espinós i Ximo, que ens van obrir el magatzem per a descarregar i posar a refrescar la beguda. Al sopar va acudir més de 60 granaders i granaderes.

Fotos de Pere Gómez.

Filà de Contrabandistes

Any de fundació: anterior a 1864

Número de components: 196 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1977 - carrer Vinalopó, 1

Capitana

MONTSERRAT RIBERA MARTÍNEZ

Alferes

ESTER SANCHIS PUERTO

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Ricardo Reig Molina
Josep Miquel Molina Puerto
Jairo Vañó Reig
César Vañó Reig
David Berenguer Belda
Javier Martí Morrió
Maria Garcia Rico
Joan Ibáñez Cabanes
Juan Bta. Reig Molina
Natxo Cortés Francés
Merche Colomer Molina
Jordi Molina Puerto
David Cuerda Puerto
Antonio García Molina
Mª Ángeles Sirera Palao

Associació Unió Musical Bocairent

ELS TRATGES DELS CONTRABANDISTES

L'article d'enguany de la nostra Filà té relació amb la dita "una imatge val més que mil paraules". Només farem una xicoteta introducció i després el lector ja podrà disfrutar de l'art dels nostres tratges.

Cada filà fa gala de vestir el tratge que els orígens de la mateixa i la tradició li han deparat. Hi ha Filaes en què la uniformitat és norma i per tant tots els tratges han de ser iguals, diferenciats tan sols pels patrons masculins i femenins. Al mateix temps altres filaes, com la nostra, mantenen eixa uniformitat i diferenciació per sexe, però presenten una variació que consisteix en la diversitat de brodats, un per a cada tratge, i encara que poden haver brodats iguals, eixe cas rarament es dona.

Al nostre reglament intern s'indica que el brodat de les peces masculines ha d'aparèixer a la part davantera del pantaló de mitja canya, també a les mànigues de la jaqueteta curta, així com al davant i al darrere de la peça. Per a les dones igual, afegint que el brodat de la falda de mitja capa ha d'aparèixer a la part baixa.

El brodat personalitza el tratge de cadascú i li dona la vistositat i la lluminositat que té la nostra indumentària. Darrere de cada tratge hi ha un fum d'històries, des que es planteja la seua confecció fins que ix al carrer.

A l'hora de tirar endavant la confecció d'un tratge, a part del seu cost econòmic, un dels aspectes més important és tindre clar el brodat que s'ha de plasmar a la tela, on han de prevaldre el colorit i els motius florals. I és ací on l'art ja comença a prendre forma. Mentre uns fan servir la inventiva i es creen el seu propi esbós del brodat, d'altres recorren a membres de la filà per a que li'l dissenyen o busquen professionals de l'art, i no són pocs els que acudeixen a mares, pares, dones o marits, perquè ideen l'esbós que després es lluirà al tratge i que li donarà personalitat pròpia.

Hi ha tratges brodats tan sols amb fil d'or, d'altres amb motius més brillants o amb un colorit més monòton, alguns més condensats, uns quants amb figures i/o simbologia festera (d'àmbit relacionat amb els Contrabandistes, amb la devoció a Sant Blai o al nostre poble), i un llarg repertori, és a dir, una gran varietat.

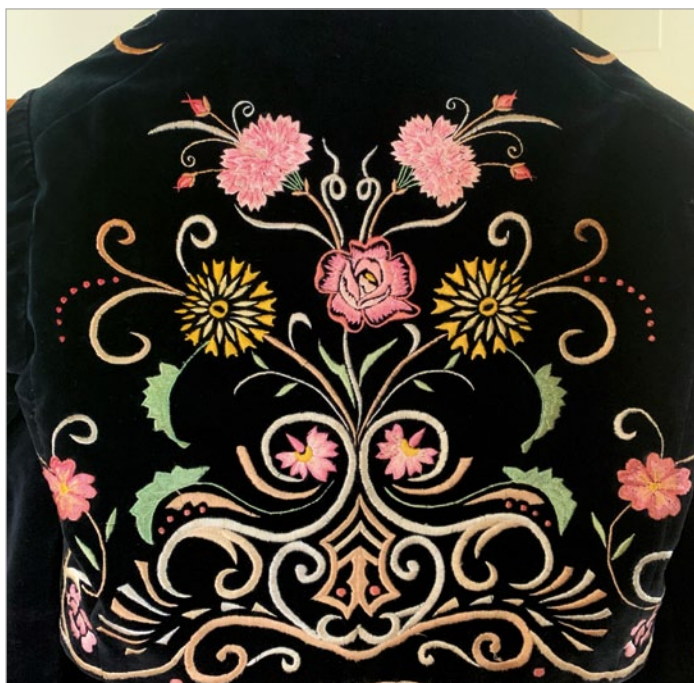
Des dels orígens de la nostra filà, allà pel 1864, fins els primers anys del segle XX, la indumentària tot i ser bastant si-

milar, era molt més pobra de motius ornamentals brodats. Va ser pel 1915 quan, en apuntar-se gent jove, es va impulsar una major decoració i vistositat del tratge de contrabandista, i si bé cal dir que l'art plasmat al tratge ha anat augmentant, la qualitat de la pana és cada vegada pitjor i els tratges ja no són tan "sofrits" com abans, perquè s'ha de recordar que parlem de festa, i hi ha etapes de la vida en què el tratge sofreix de manera notable els embats de la frenètica activitat festera.

I perquè el lector puga disfrutar de l'art del nostres tratges, deixem ja d'escriure i passem a la fotografia, on es pot contemplar la part dorsal superior d'uns quants tratges, part més vistosa, que serveix com a exemple del que hem comentant i com a homenatge a totes aquelles mans que fan possible que any rere any puguem vestir i sentir el que és portar un tratge de contrabandista.

Filà Terç de Suaus

Any de fundació: 1867

Número de components: 390 socis i 7 socis d'honor (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1964/1982 - Placeta Sant Blai, 3

Capità

LUIS SILVESTRE BORREGO

Alferes

BLAS BELDA PASTOR

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

ORGANITZACIÓ PIQUETE
VOCALS

CRONISTA I DOCUMENTALISTA

BANDA DE MÚSICA

Júlia Molina Casanova
Hèctor Vañó Gómez
Carmen Mª Calabuig Guerra
Tamara Sanz Molina
Joan Antoni Molina García
Helena Belda Pérez
Juan Molina Vicedo
Hèctor Vañó Gómez
Teresa Vañó Gómez
Mª Ángeles Garrigós Doménech
Vicent Satorres Calabuig
Mila Pascual Alcaraz
Eloy Vicedo Ferre
Andreu Vañó Sempere
Adelaida Santonja Beneyto
Sergio Gandia Silvestre
Vicent Satorres Calabuig

Unió Musical de Montitxelvo

LES VARIACIONS

Desfilant fent variacions el dia de l'Entrada és una senya característica d'algunes filaes de Bocairent, com la dels Espanyoleros, la dels Granaders, la dels Mosqueters i la del Terç de Suavos. Estes variacions són protagonitzades per les esquadres oficials de cada filà.

El coneixement de les variacions s'ha transmés des dels festers veterans als jóvens. Som conscients que algunes variacions s'han perdut en la memòria del temps. Moltes d'elles han deixat de fer-se perquè ja no les recordem bé i algunes altres perquè es van fer només en moments puntuals. Per este motiu hem elaborat el present article, per al qual ens hem documentat parlant amb els suavos i les suaves més experimentats en el tema. Ací queda publicat perquè les variacions no queden en l'oblit i les mantinguen vives les futures generacions.

Segons el reglament de la filà cal un mínim de setze festers, més el cap d'esquadra, per a l'esquadra oficial. Per motius pràctics, en alguns esquemes partirem de huit festers.

Comencem per les variacions de l'esquadra oficial d'hòmens, on hi havia tres variacions, tot i que tan sols podem publicar les dos primeres ja que ha desaparegut la tercera, al no haver estat documentada. Continuarem amb l'esquadra oficial de dones que, amb l'ajuda del tio Quiquesso i el tio Manolo Reverte, van començar a fer les mateixes que els hòmens, i afegirem les noves variacions que elles han creat.

Luis Silvestre Borrego

amb la col·laboració de Leandro Santonja Gisbert, Manuel Calabuig Pascual, Ignacio Silvestre Borrego, Pepa Serrano Molina, Adelaida Santonja Beneyto i Mónica Pascual Serrano.

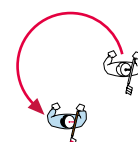
Llegenda

caporal

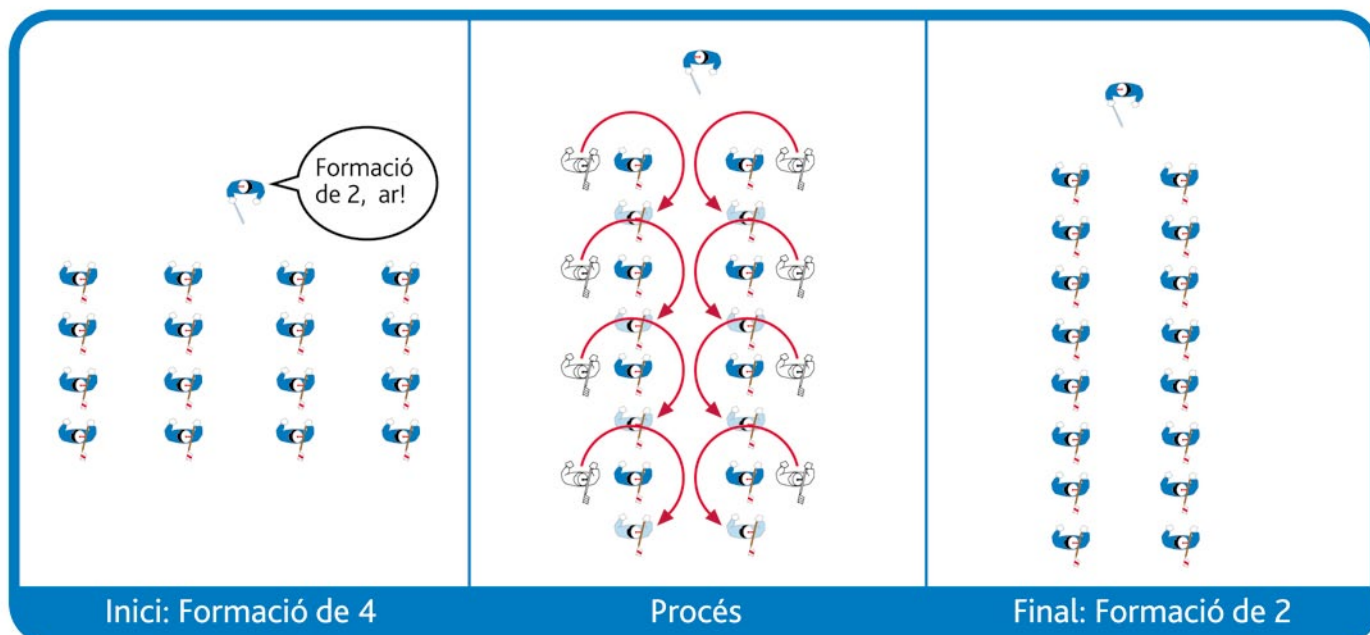
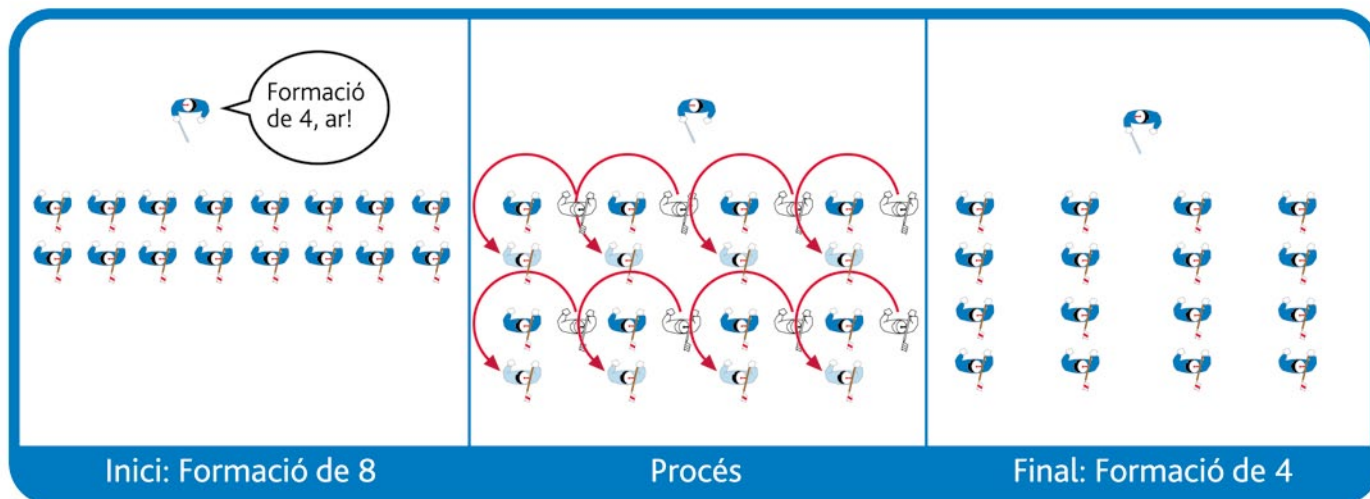

suavo
immòbil

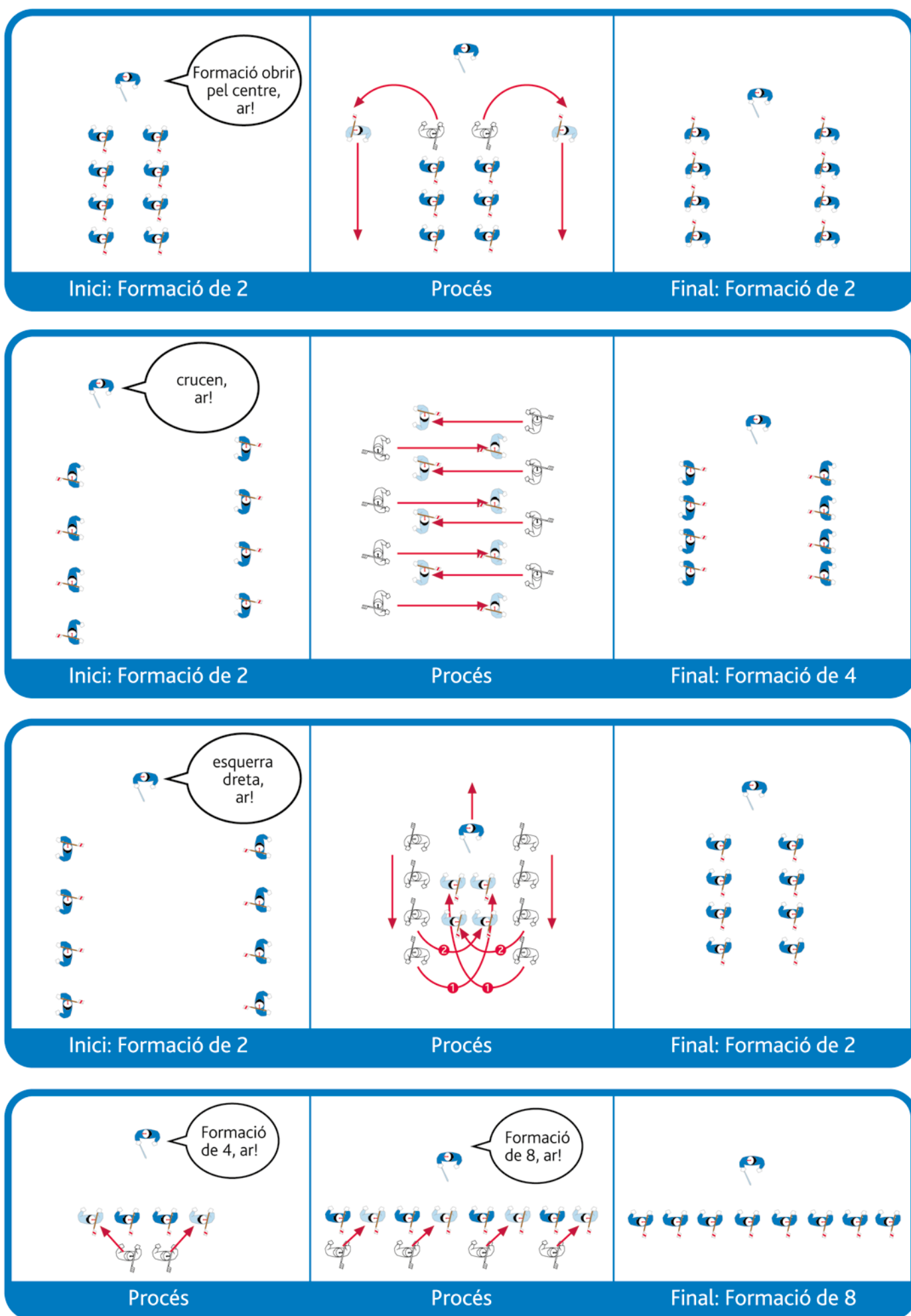

suavo en
moviment

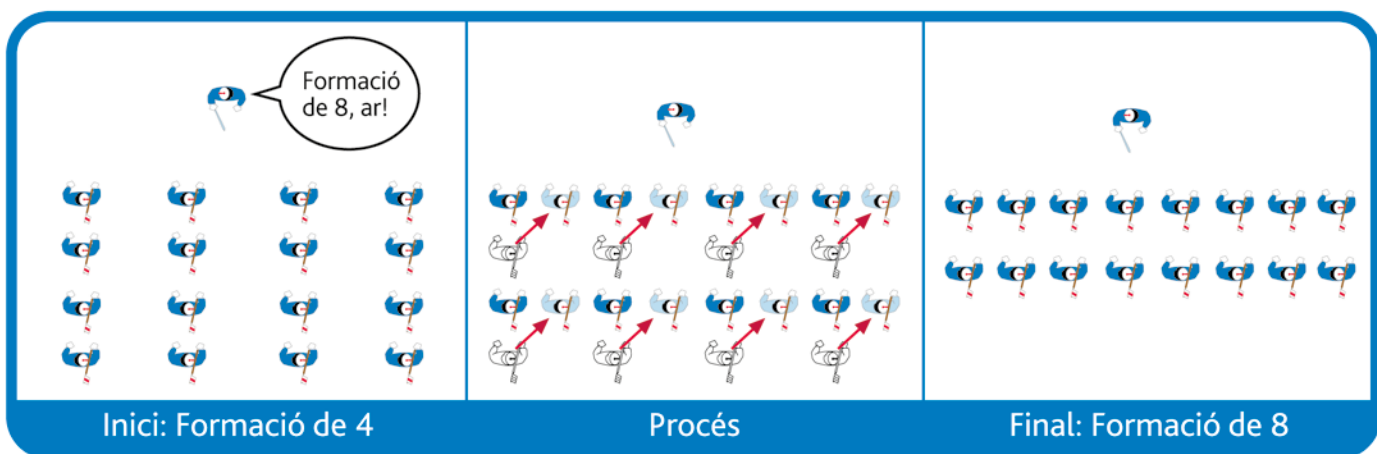
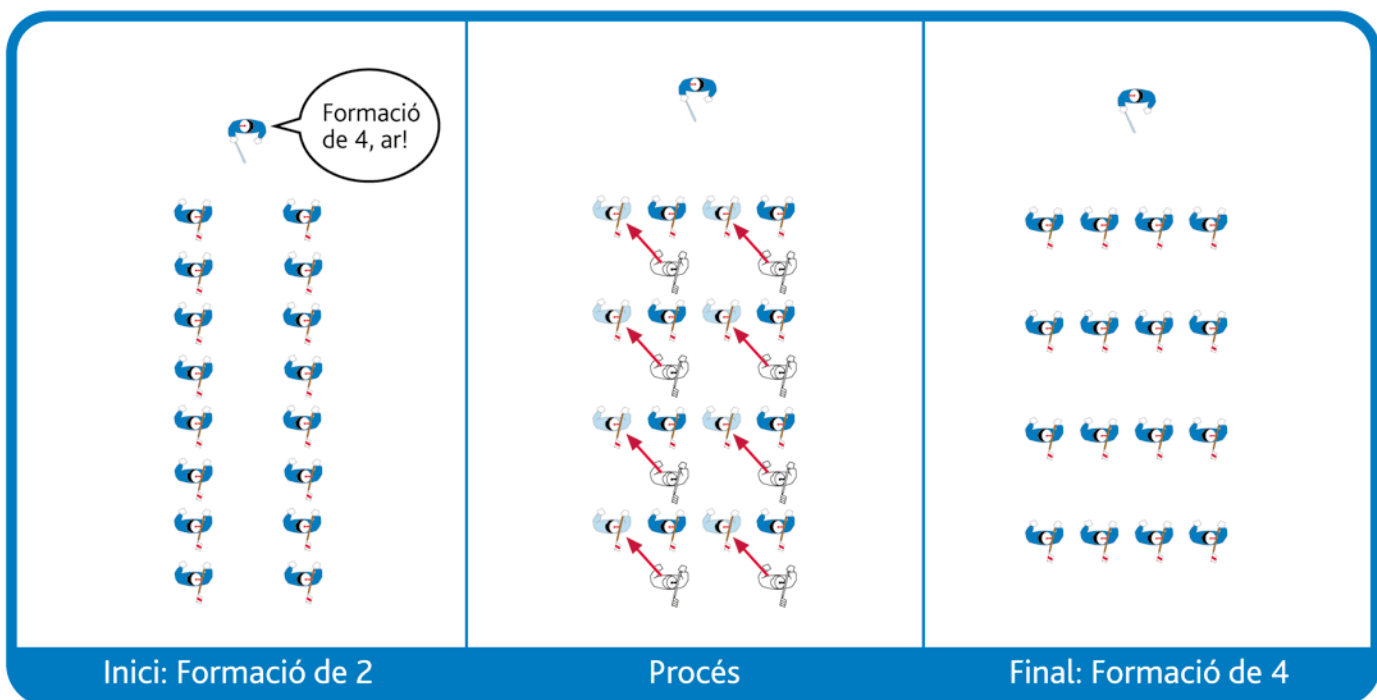
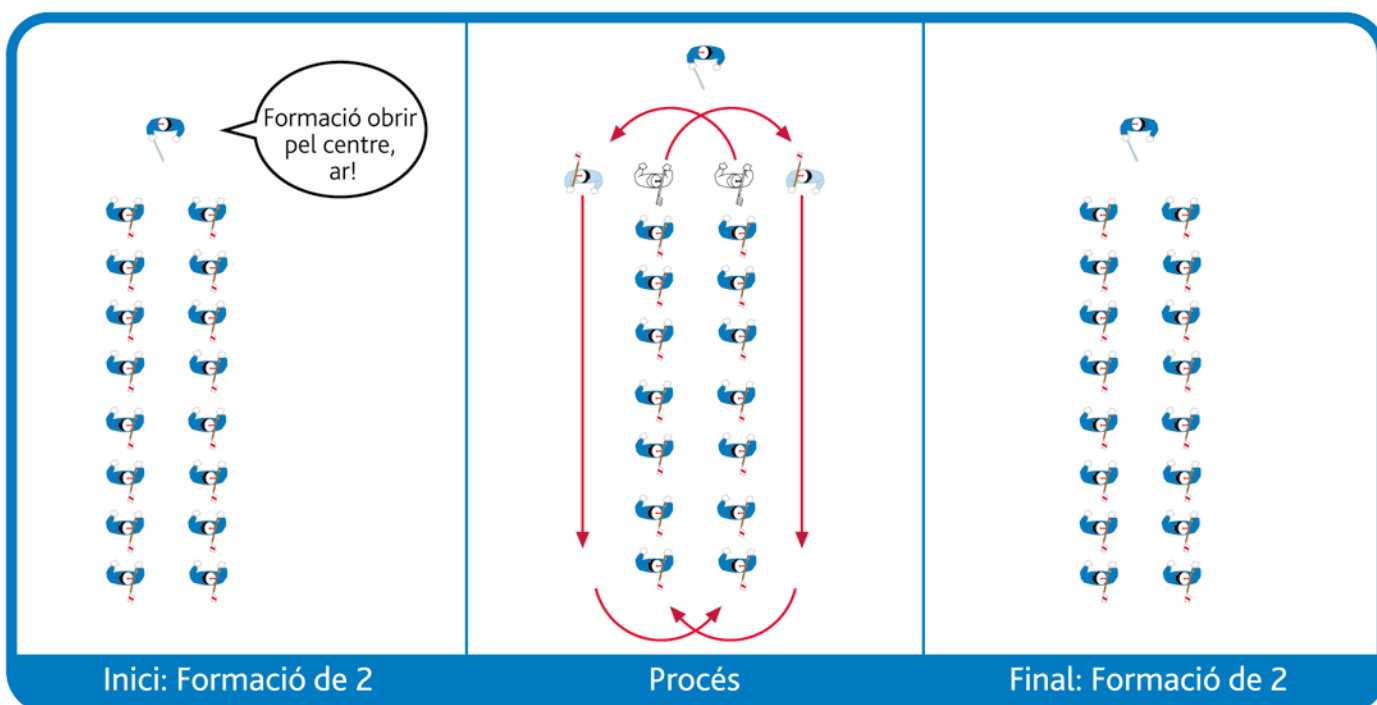
Primera variació:

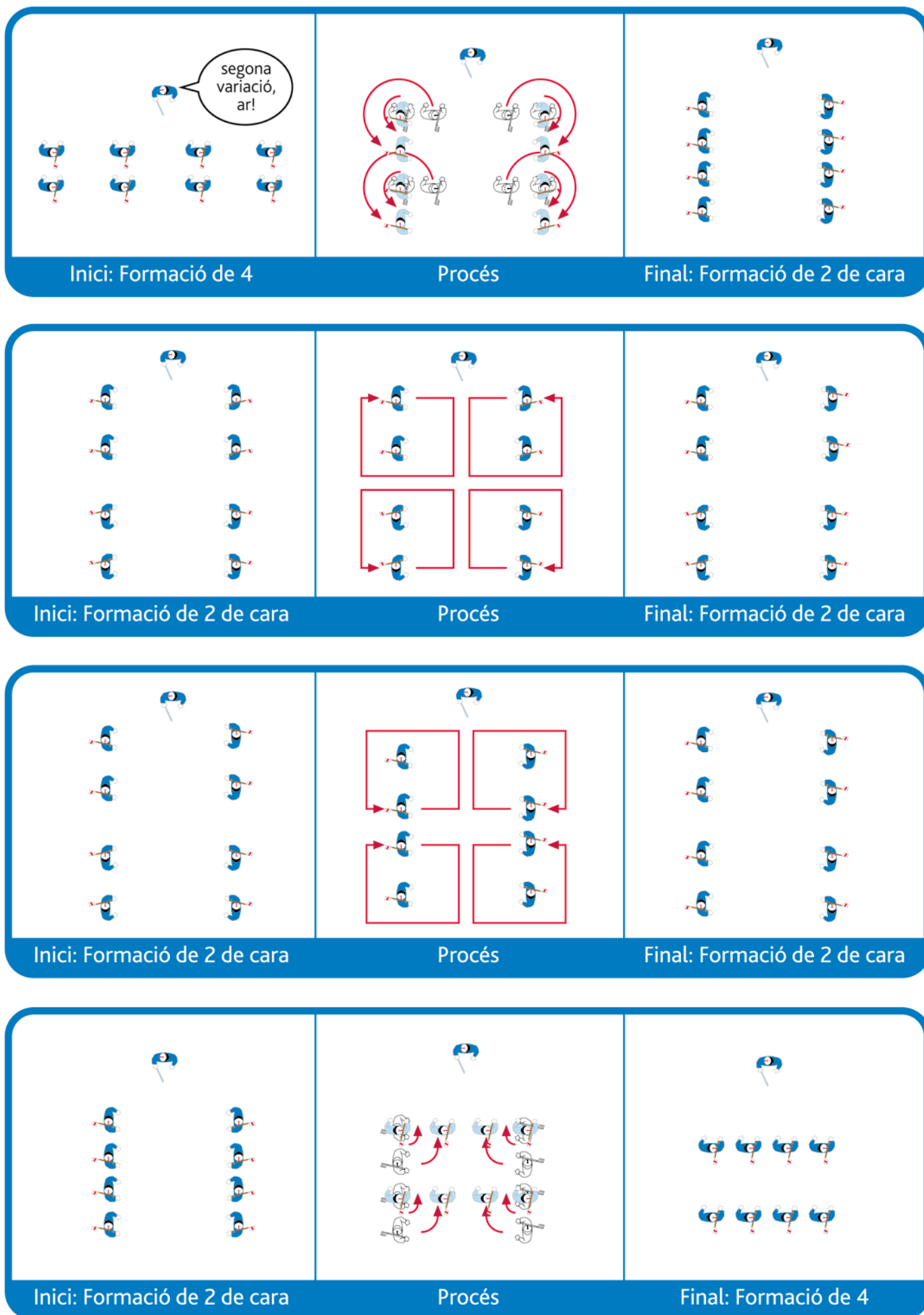
Primera variació variant clàssica:

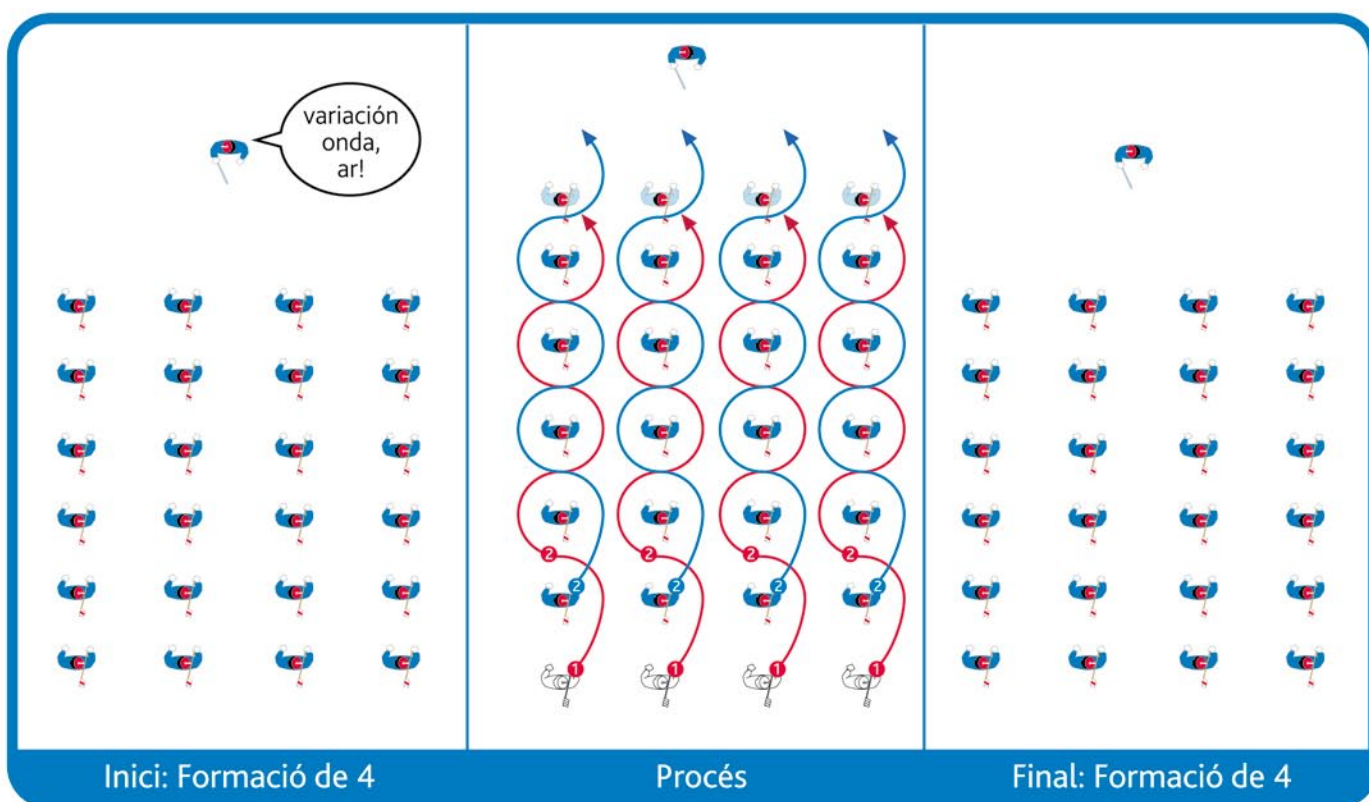
Primera variació variant reduïda:

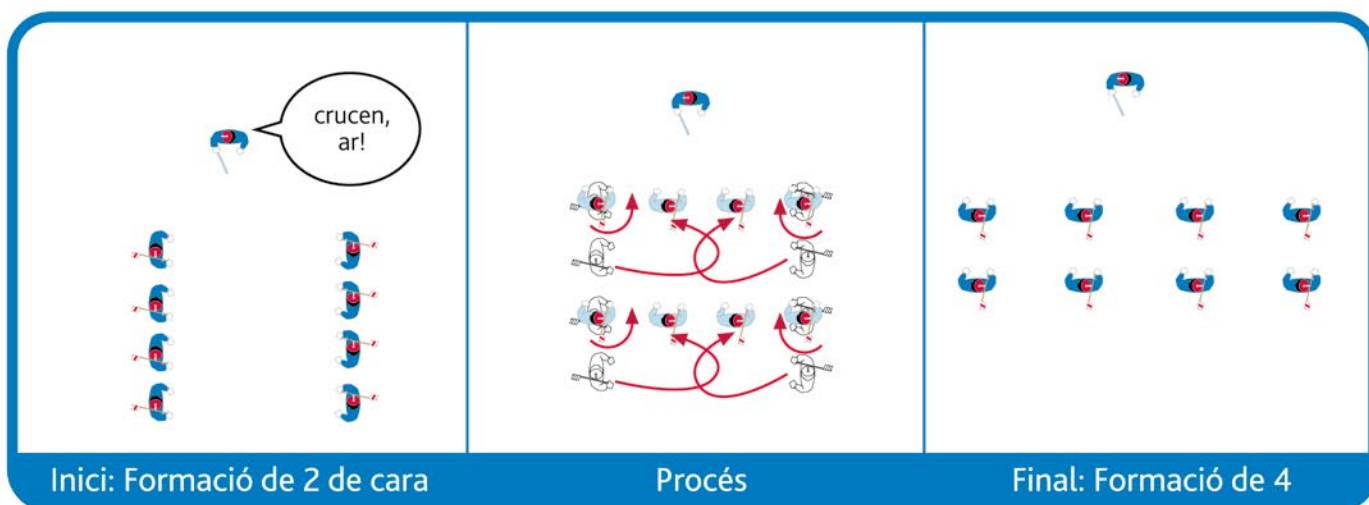
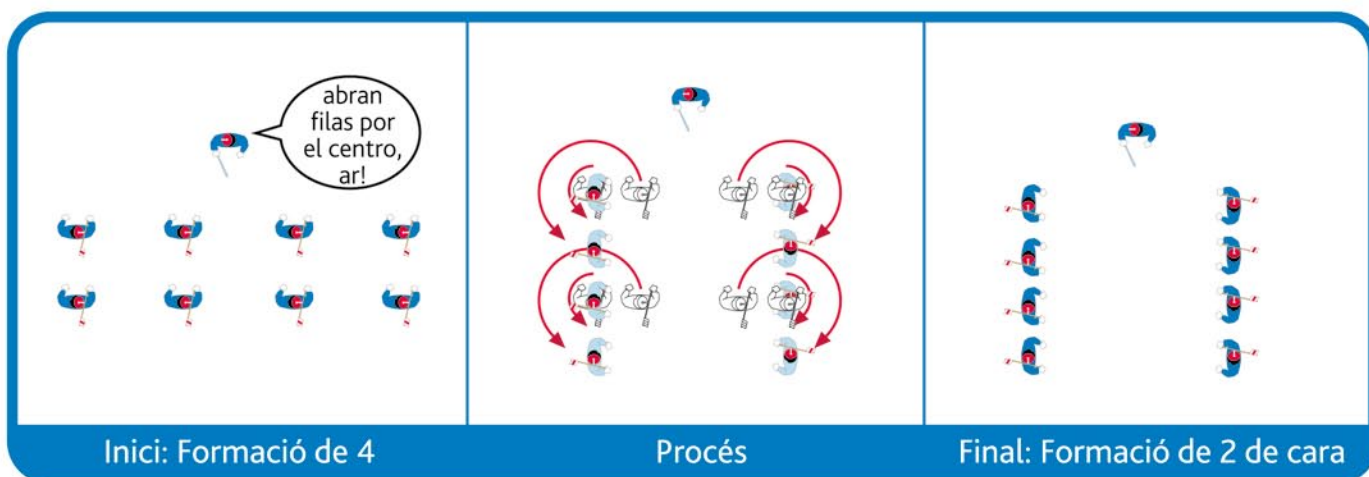
Segona variació: Esta variació només té una ordre inicial

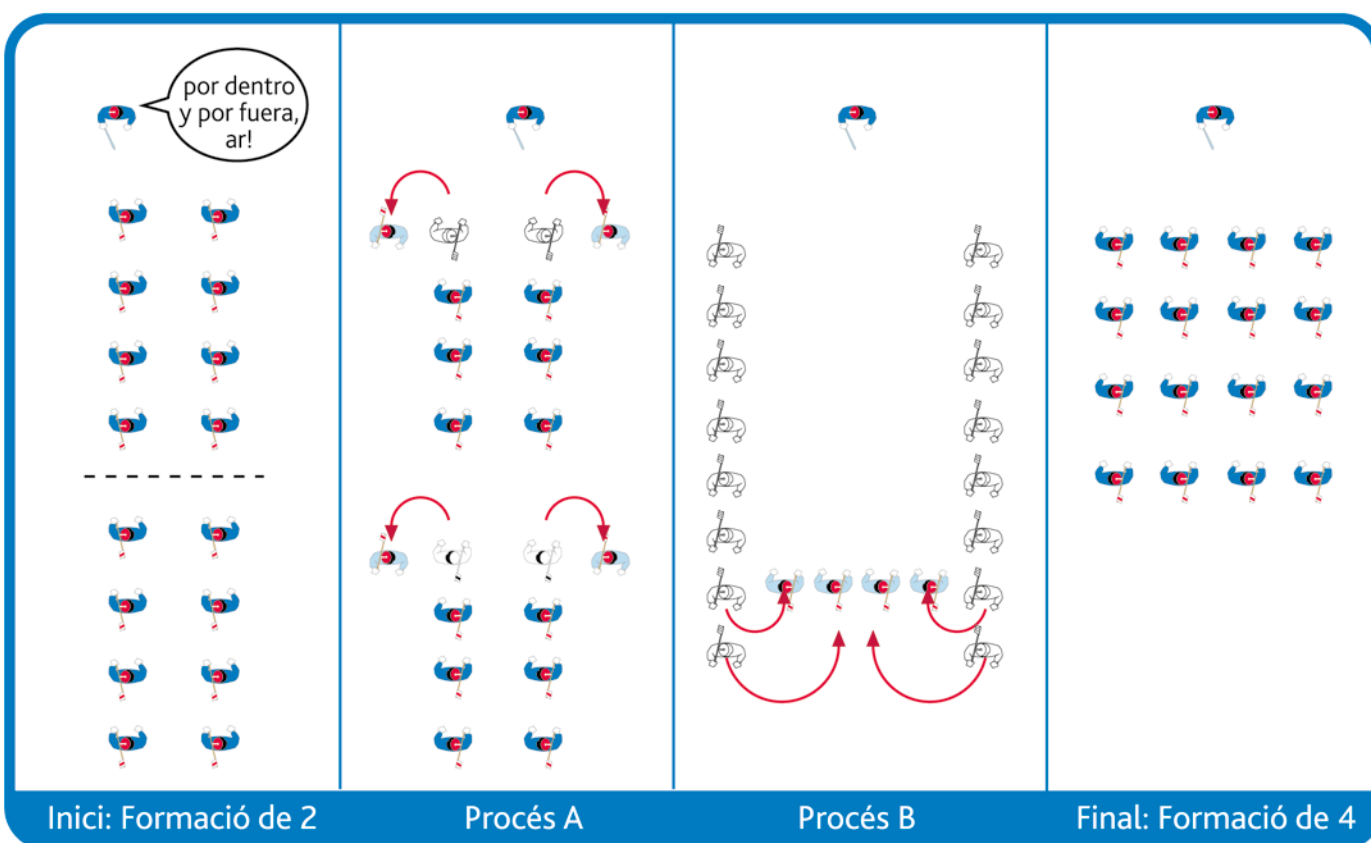
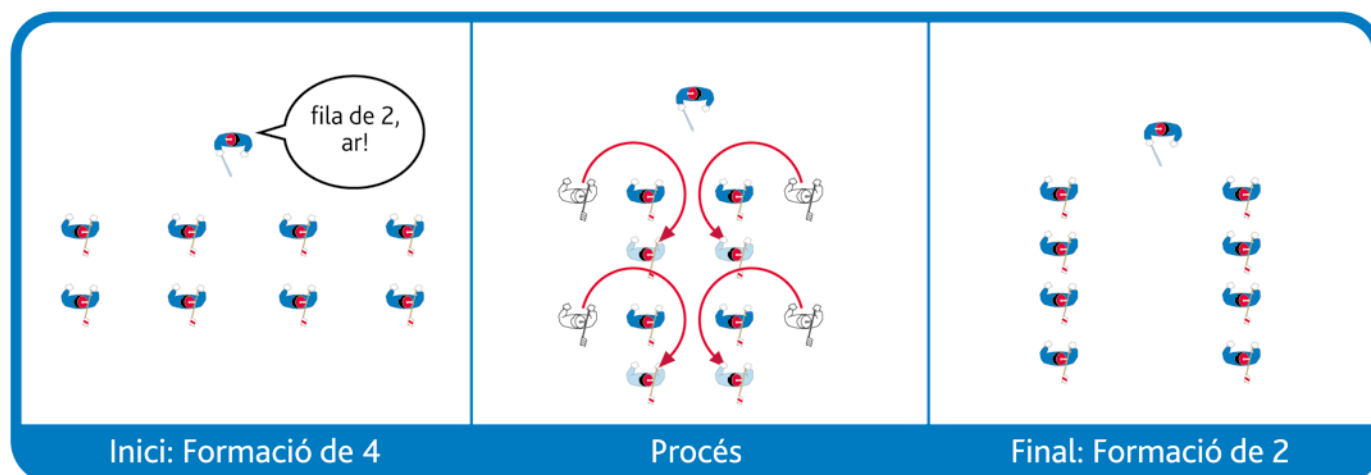
Variació “onda”:

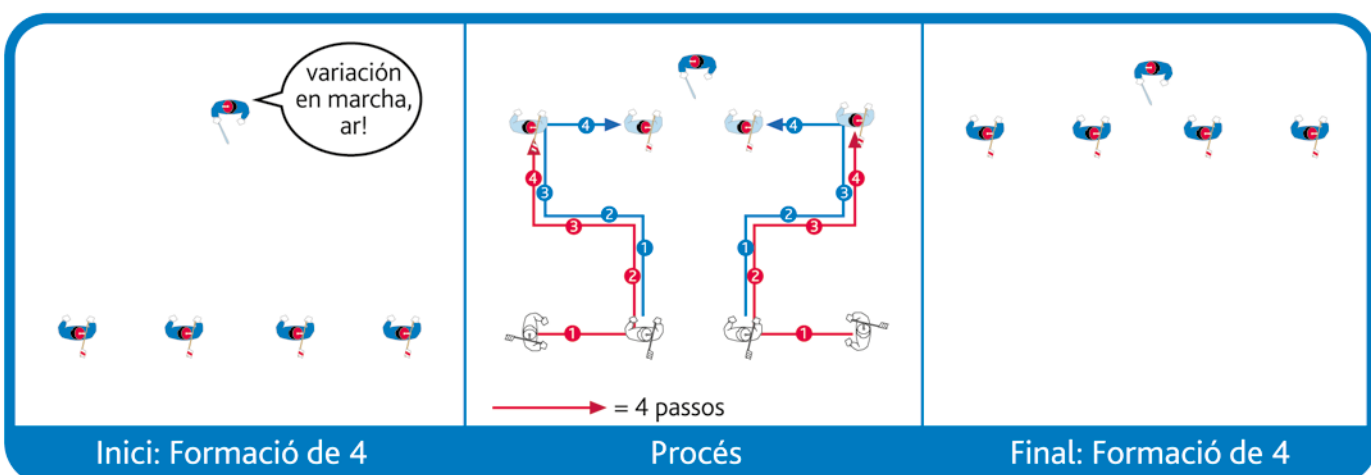
Variació “abran filas por el centro”:

Variació “por dentro y por fuera”:

Variació “en marcha”:

Filà d'Estudiants

Any de fundació: 1863

Número de components: 101 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1972 - Plaça de l'Ajuntament, 12

Capitania
ESQUADRA I CARTABÓ

Alferes
VICENTE COLOMER MOLINA

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTA

BANDA DE MÚSICA

Juan Mestre Navarro
Vicente Beneyto Juan
Isabel Sirera Sanz
Sara Colomer Beneyto
Sergio Insa Moya
Maria Ferre Domínguez
Lourdes Cantó Sanz
Beatriz Satorres Verdú
Cristina Calatayud Real
Vicente Cerdá Silvestre

Laia Villarrubia Belda

Societat Instructiva Musical de Benigànim

APROXIMACIÓ LINGÜÍSTICA ALS POEMES DE LA FILÀ DELS ESTUDIANTS EN EL DIA DE L'EIXABEGÓ DE 1873

Introducció

El 1987, ordenant mobles, llibres i revistes a casa de l'estudiant Rafael Beneyto Bernácer, apareixen per casualitat uns papers antics que contenen el text d'unes *Embaixades de la risa*. Els descobridors, Miguel Cerdá ("el periodista") i Vicente Calatayud ("el Prime"), els van posar a disposició de la Junta de la Filà i, atenent a la importància del descobriment, al Programa de Festes de 1988 es publiquen dos articles: el primer reproduceix el text de les *Embaixades* i el segon fa una aproximació lingüística i sociohistòrica dels textos.

En els mateixos papers, juntament al text de les *Embaixades*, concretament davant, hi havia un altre escrit que portava per títol "Poemes dels Estudiants en el dia de l'Aixabegó (dos estudiants)". Es tracta d'un conjunt de 17 poemes, estructurats a la manera de pregunta i resposta entre dos estudiants els quals, arribat el dia de l'Eixabegó i, per tant, el final de les Festes, recapitulen les "batalletes" que els han passat: han menjat, han begut (molt i fins i tot massa, amb les conseqüències que això comporta per a la salut), han festejat a les xiques i tot això sense deixar de banda les seues obligacions festives.

Els poemes no estan signats, com tampoc ho estan les *Embaixades*. Només consta que la còpia la va fer Piedra. Segurament es tractaria de l'estudiant Pepe Piedra, gran aficionat a la poesia.

El text, que hem transcrit literalment, està escrit en valencià i combina paraules i expressions genuïnes i molt correctes (algunes d'elles malauradament ja en desús) amb castellanismes, barbarismes i múltiples errades ortogràfiques. El 1873 ja feia anys que s'havia iniciat l'anomenada Renaixença, però a les terres valencianes encara no havia culminat la restauració i normativització de la llengua. Per a l'anàlisi lingüística i sociohistòrica en profunditat d'aquesta època ens remetrem al citat article publicat al Programa de 1988, per evitar duplicitats. Ara, ens limitem a fer un estudi de les paraules, locucions i frases fetes més destacables lingüísticament dels Poemes.

Pregunta 1a

Ja estem en el últim dia
que es lo millor que tenim,
però mos queda el arrim
de la broma i l'armonia.
Sempre en al molta alegria
i en la força de la raó
també ens tenim que divertir
el dia de l'aixabegó(1).
Tu... com estudiant que has segut
i tant que t'has divertit
aon sopars tu anit
que anaves pel carrer brut.
El vaig vore tant fotut,
aun es fea poqueta nit(2),

que les senyoretes et dien
vesten d'ací desvergonyit.

Respuesta 2a

En una casa de molts punts
estava jo asentaet
recordanmen del vi dolcet,
que beguerem el dilluns.
Quan estàvem el dos junts
en la casa que tu saps,
que les xiques d'allí ens dien
quins estudiants més templats.
Per anit ser l'últim dia
a soles m'en ani jo,
i agarri bé el guitarró(3)

en casa d'aquella tia(4).
Saps que li diuen Maria,
que te imes xiques dels ulls(5),
i allí està la que tu saps
que sempre he volgut i vullc.

Pregunta 3a

Recordes tu el dia de l'entrà
quan en la taula estavem,
el primer que agarrarem
a la salut del Capità .
Pasà per allí un cria
i li gastarem una broma,
de les pesaetes que gastava
quan venia el graciós de Coloma.

En la cordà per la nit(6)
donant-li la lata(7) estava jo,
a una xove en un balcó,
dient-li lo que tu m'has dit.
Pasi la vel·la divertit
i en molt bona conversació,
al vore rebentar els coets
i els fugitius del carreró

Respuesta 4a

Encara no es féu de dia
ja en tocan en ma casa
seria que entonces pasa
el sargento(8), la companya.
Em tiré a terra amb alegria
no del tot amb molta gana,
pero per complir la ordre
d'anar a toc de diana.
Ja em tens en el tenedor(9)
posat allí amb bona fé,
enseguida al cos café
un got de marca major.
I així formaré millor
i alguns be faré jo creure
que en passar ca els capitans
no tinc jo ganes de beure.

Pregunta 5a

En les dianes format
molta broma hem tingut
en la beguda que hem begut(10)
i lo que hem anat menjant.
El cabo anava davant
en el muscle el cullerot(11),
dirigint molt be l'esquadra
i mes serio que un titot(12).

Respuesta 6a

En l'esmorçar no dic res
el forat que li hem fet(13),
no ens oblida en un mes
eixe pobre senyoret.
Entre aquell vi arropaet(14)
amb la broma i molta risa
li hem fotut les botifarres,
la sobrasà i la llonganissa(15).

Pregunta 7a

Anem a la misa major,
quin sermó s'han arreat
en ma vida havia escoltat,
una altra cosa millor.
No conec al predicador
però deu ser un talent,
quan el busquen pa predicar-li
al patró de Bocairent.
Sobre questió de les xiques
no hi ha que alegar res,
totes les mes boniques
no es pot demanar mes.
Jo en tenia una davant
d'eixes que porten catret(16),
que feia tan bona oloreta
que estava estusiasmaet.

Respuesta 8a

Quan de l'església eixquerem
i la volta be pegarem(17),

al capità saludarem
i a vore aon dinem diguerem.
Jo m'escape de vosatros
i en una casa constant(18)
dic ací es queda un estudiant
i contesten, no volem trastos(19).
Rebotons(20)
en l'as de bastos
ja m'han despatxat a mi
però arribe a una altra casa
i em digeren aquesta que si
¡Xe...! Un dinar exagerat,
no escoltaem raons,
i entre la carn i els cigrons(21)
s'els tiravem per damunt del cap.

Pregunta 9

A la vesprà jo molt content
al costat les tenia totes
eixes gandules gilopes(22)
en el casino de Bocairent.
Em feren pagar els cafés
lo que no volia jo.
I estigué tota la vesprà
bufat i del tot baló(23).
Però a l'hora de prosesó
estava mes groc que un llliri(24),
i tingué que emprar 2 pessetes

per poder comprar un ciri.
Crec que no em varen coneixer
que estava jo torbat(25),
que a la vesprà sense voler
vaig agarrar jo el gat(26).

Respuesta 10a

Anem al sopar de la nit,
ens clavem en casa d'una Rulla
ens fotem cada un una xulla,
i el poble ben divertit.
Ja estic jo arrepentit
de lo molt que hui he begut,
perquè estic molt constipat
i del panxa molt fotut.
A la nit en el castell
veig que un fadrí es determina,
a parlar-li a una fadrina(27)
¡Qui puguera ser com ell!
Jo no se en que pararia,
ell sense tò ni tasa(28),
en clave dins de ma casa
i allí la nit pasaria.

Pregunta 11a

I en el casino a la nit
portavem un gat molt solt(29),
cantava com un brumerol(30)
sense tindre ni un xiulit.
Pegà un estudiant un crit,
molt fort en aquell moment,
i s'espantà el personal
i li digueren indecent.
Però sempre en la seua idea
sense tindre ningú destíno,
pegant-li voltes al casino
estava el fester de festa.
Veus tu la xica esta
que tinc jo ací davant,
es lo mes guapo que hi ha
de tot el ponent al llevant.

Respuesta 12a

A l'endema per la misa
estava jo devot,
mes fluix que un borinot

quan li peguen una pallisa(31).
I al mateix temps era risa
vore el quadro aquell,
que tots feen mala cara
per oldre masa el tonell(32).
Despres ja algo confus,
m'en vaig a buscar la guerra,
per poder salvar la terra
pille al coll el arcabuç.
Em vaig a la meua batalla
i tirant trons de calent
em pense que ens quedarem
com el boticari Cartalla.

Pregunta 13a

I en el dinar de mig dia
que persones mes honrraes
ens envien a dinar
en companyia de les criaes.
Allí en la cuina que broma
quin modo de divertir-se,
dia jo serà el final, (ilegible),
i ens faran vore a Roma.
Ferits ixquerem d'allí
amb ferida que no cou,
ens pasa igual que al bou,
que el piquen i no pot eixir.
Ja no es pot resistir
al cel clama uno clemència,
i tot es porque vol vore
be la lluna de València.

Respuesta 14a

No dic res jo en la vesprà
estava en el balcó
festejant per distracció
per pasar be l'Embaixà.
Quina broma mes pesà

em gastà una jove a mi,
em tirà per damunt del cap
sanseret un got de vi.
Lo que es que era del puntet(33)
d'eixes que a mi m'agraden,
que tenen molt i no traguen
i m'agrà fer el ratet.
Espera pues un poquet
i pots tornar a repetir
que de tot el que em pugues fer
jo res a tu t'ha de dir.

Pregunta 15a

I per la nit en el sopar
estava jo molt catxorro,
però portava un petorro(34)
que de fora es vea clar.
Em pose jo a cantar
be no se quina cançó
i un tio amb gorra ratllà
em pega un calbisó(35).
Al final de la funció
fou el donar molt que fer
que la llana be estenia
jo per tot aquell carrer.
sabeu el final quin va ser
quan jo pugué aclarir
a poquet anar-m'en a casa
i gitar-me jo a dormir.

Respuesta 16a

I l'endemà al Santocristo,
marededeu senyor,
disparava sense temor
en l'arcabus sense pisto.
estava este dia listo
i amb molt bona punteria,
que per apujar al Cristo

no em falta la companyia.
Quan aplegue jo i veig
l'atmosfera com estava
ja sabia que el colera(36)
eixe matí m'agarrava.
Mequetrefe a mi em clava
en tots aquells quartets
que agarrí un Sant Cristofol
mes fadrí que els mosqueters(37).

Respuesta 17a

Pues jo no se com ho ha arreglat
que el dia del Santo Cristo
vaig agarrar pisto
i este matí m'alçat.
No se com se ma pasat
dia i nit en un bufit(38),
clar en un gafarró xitat
fent-me companyia al llit.
La festa ja s'ha acabat,
que bufarse si que no,
però beurem un poquet
per ser dia de l'eixabegó.
I donarem gracies al patró
i que no ens oblide mai,
i que ens done salut,
en estes festes de Sant Blai.

Paraules, locucions i frases fetes trobades als Poemes

- 1) *Aixabegó*: Eixabegó. Xarxa feta amb cordes que s'utilitzava per a transportar palla. Conta la llegenda urbana i festera que l'Ajuntament, la matinada del dia 6, treia un gran eixabegó amb què arreplegava els festers bufats que havien oblidat que la festa s'havia acabat.
- 2) *Poqueta nit*: Quan comença a fosquejar, immediatament després de la posta del sol. Tot i les aparences, no coincideix exactament amb el significat de l'expressió "a boqueta nit", que és quan comença a fer-se de nit.
- 3) *Agarrar el guitarró*: Bufar-se, embriagar-se.
- 4) *En casa d'aquella tia*: La paraula *tia* no s'utilitza en sentit afectuós cap a una dona major, encara que no siga parent de qui l'anomena, sinó amb un to burló o desvergonyit.
- 5) *Xiques dels ulls*: Entenem que és una derivació de l'expressió "ser la nina o la nineta dels ulls d'algu", que és ser la persona estimada o preferida. La nina o nineta de l'ull és la pupil·la. Una expressió sinònima, i també amb referències anatòmiques, seria "ser l'aleta del cor".

- 6) *En la cordà per la nit* (de l'Entrada): antigament, la Cordà tenia lloc el dia de l'Entrada per la nit.
- 7) *Donar la lata*: Donar la llanda, molestar, destorbar.
- 8) *Seria que entonces pasa el Sargento*: Mitja hora abans de la Diana, la Junta de Festes enviava un músic amb un cornetí a tocar en cada cantó per a despertar els festers. Els Estudiants, a més a més, enviaven al seu Sergent de carrer, que anava avisant casa per casa.
- 9) *Ja em tens en el tenedor*: Com podem veure a les fotografies antigues, els Estudiants desfilàvem amb culleres i tenedors o forquetes grans (o molt grans, n'hi havia de quasi dos metres). Actualment, només s'utilitzen de forma excepcional per a alguna esquadra especial, ja que l'arma oficial és la llapissera blanca.
- 10) *En les diances format... en la beguda que hem begut i lo que hem anat menjant*: Durant la Diana, també la de Sant Blai, es feien parades normalment a casa del Capità o de l'Alferes o de qui volguera convidar.
- 11) *El cabo anava davant, en el muscle el cullerot*: Les armes dels caps d'esquadra dels Estudiants han sigut la cullera i la ploma.
- 12) *Més serio que un titot*: Molt seriós. Titot o gall d'indi és un au d'un metre i mig d'envergadura originari de Mèxic i del sud dels Estats Units.
- 13) *Fer forat* (en un menjar): Menjar-ne molt.
- 14) *Vi arropaet*: El vi arropat és un vi dolç i envellit. També dit vi embocat o abocat.
- 15) *Botifarres, sobrasà i llonganisses*: L'embotit torrat a la brasa és un dels elements característics de la gastronomia dels Estudiants, en particular, i festera en general.
- 16) *Catret*: Seient plegable, sense respatler, amb peus de fusta i tires de pell, que s'usava sobretot per a seure a les celebracions litúrgiques.
- 17) *Quan de l'església eixquem i la volta bé pegarem*: A l'eixida de la missa major, les filaes es reunien al principi del carrer Mossèn Hilari, entre la font de Sant Jaume i el forn de Sant Gaietà, mentre s'esperaven als Capitans, Alferes i a les autoritats. Conten a la filà que els Estudiants, aprofitant que allí mateix vivien els pares del benivolgut estudiant Paco Beneyto, entraven a fer temps, quedant bé amb les senyores de la casa i fent-se un bon "caldet" amb una "xorrada" de Xerès.
- 18) *Casa constant*: Casa bona
- 19) *No volem trastos*: La paraula trasto s'utilitza en sentit figurat, referint-se a una persona inútil o que molesta.
- 20) *Rebotons*: Variant eufemística de la interjecció grossera "collons" o "recollons", que s'usa per a expressar irritació, admiració, entusiasme...
- 21) *Entre la carn i els cigrons*: És molt probable que la carn i els cigrons a què es refereix el poema formaren part del "putxero" del dia de Sant Blai. Lolla de carn o "putxero" és un guisat de carn, verdures i llegums que antigament es reservava per als diumenges i els dies de festa major. Encara que actualment ha passat a ser un menjar de qualsevol dia, a moltes cases es manté el costum de dinar "putxero" en dates assenyalades com el dia de Sant Blai o el dia de Nadal.
- 22) *Guilopa*: Desperta, entremaliada, hàbil o astuta per a aconseguir el que vol.
- 23) *Estar bufat i del tot baló*: embriagar-se.
- 24) *Més groc que un lliri*: Sembla ser una variant de l'expressió "més groc que un ciri" o "groc com un ciri", que significa molt esgrogueït, extremadament pàl·lid, d'aspecte malaltís.
- 25) *Estar torbat*: Torbar significa alterar la quietud, la serenitat o la lucidesa d'algú. Al poema, estar bufat.
- 26) *Agarrar el gat*: Bufar-se, embriagar-se.
- 27) *Fadri/ fadrina*: Persona soltera, que no s'ha casat mai.
- 28) *Sense to ni tasa*: Podria ser una variant de l'expressió "sense solta ni volta", sense motiu raonable.
- 29) *Portar un gat molt solt*: Anar bufat.
- 30) *Cantar com un brumerol*: El brumerol o borinot és un insecte semblant a les abelles però més gran i més pelut, que fa un soroll característic per la forta remor que fa amb les ales i la boca quan vola.
- 31) *Pegar una pallisa*: Pegar una palissa. sèrie de cops pegats a algú.
- 32) *Oldre massa el tonell*: Prendre begudes alcohòliques en excés. El tonell és un recipient gran de fusta destinat a contindre líquids.
- 33) *Ser del puntet*: Tindre una posició social i econòmica alta, amb comportaments elitistes.
- 34) *Portar un petorro*: Anar bufat.
- 35) *Calbisó*: Calbot o carxot.
- 36) *Agarrar (a algú) el colera*: El còlera és una malaltia infecciosa intestinal aguda. En el poema i en sentit figurat, emmalaltir per un excés en la beguda i el menjar. Anys després que es publicara aquest poema, el 1885, Bocairent va sofrir una epidèmia de còlera i el poble s'aclamà al Sant Crist.
- 37) *Agarrar un Sant Cristofol mes fadri que els mosqueters*: Bufar-se. Els Mosqueters sempre han tingut fama de bevadors.
- 38) *Passar (alguna cosa) en un bufit*: Ràpidament, en un espai de temps molt curt.

Laia Villarrubia Belda
Cronista de la Filà d'Estudiants

Bibliografia

- FILÀ D'ESTUDIANTS, Literatura: Teatre, poemes i cançons dins *Estudiants - Bocairent: Història, literatura, estadística, miscel·lània gràfica*, 1991
- VILLARRUBIA JUAN, Josep, *Aproximació lingüística i socio-històrica a les Embaixades de la risa de 1873*, dins de Programa de festes de 1988
- ALCOVER, Antoni Maria i MOLL, Francesc de Borja, *Diccionari català, valencià, balear, edició electrònica dcvb.iec.cat*, 2001-2002
- ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA, *Diccionari normatiu valencià, edició electrònica*, 2014

Filà de Moros Vells

Any de fundació: documentada des de 1852

Número de components: 289 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1945 / 1970 / 1992 - carrer Escalinata, 4

Capità

ANTONI MARCO BLASCO

Alferes

JOAN PIEDRA PEIDRO

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

VICESECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Juan Calabuig Ferre

Pablo Francés Tormo

Teresa Cabanes Calabuig

Leopoldo Vañó Asensio

Alejandro Molina Jornet

Sara Morales Gisbert

José Antonio Llobregat Ferre

Juan Antonio Vicedo Pastor

Vicente Úbeda Vicedo

Juan Ramón Vañó Bacete

Rubén Llobregat Ferre

Javier Ferri Espinós

Benjamín Castelló de Pereda

Luis Abellán Reche

José Blas Llobregat Castelló

José Antonio Beneyto García

Rafa Tormo Belda

Alícia Tudela Rojas

Unió Musical Atzeneta d'Albaida

RENOVACIÓ DE LA CUINA DEL MASET

Des de fa uns anys, les diferents juntes de la Filà de Moros Vells han debatut la necessitat de reformar la cuina i actualitzar l'equipament d'aquesta. Les primeres idees van arribar quan Maribel Sanchis era presidenta en els anys 2011-2014 i des de la junta van demanar diferents pressupostos.

No obstant això, no va ser fins el maig de l'any 2016, sent Pablo Pascual president, quan es va crear la Comissió de reforma de la cuina, la qual comptaria amb gent de diferents especialitats com són cuiners, sergents de maset, aparelladors, membres de la junta, etc. per tal de dissenyar la millor opció tenint en compte tots els punts de vista. La comissió en l'actualitat està formada per Pablo Pascual, David Beneyto, Federico Alcaraz, Joaquín Piedra, José Manuel Jornet, Pablo Francés, Mª José Vañó, Juan Ramón Vañó, Víctor Peidró i Juan Calabuig.

Una vegada constituïda la comissió, es convoquen diverses reunions en les quals es proposa buscar empreses especialistes en cuines industrials perquè donen el seu consell sobre la millor distribució de la cuina per poder optimitzar l'espai i cobrir les necessitats que presentava la cuina actual.

Les diferents empreses que es van consultar van presentar les seues propostes sobre la distribució i el seu pressupost d'execució. Aquestes propostes aporten noves idees i solucions que es podrien adequar a les nostres instal·lacions. En aquest moment és quan sorgeix el projecte d'adequar al mateix temps l'accés al saló, la barra, els banys i el vestíbul.

L'any 2017, amb algunes propostes damunt la taula, Pablo acaba la seua legislatura i entra Juan Calabuig com a nou president de la filà. Aquest fet va paraitzar la reforma per complet ja que començar a gestionar una filà té el seu període d'adaptació, encara que gràcies a la feina de la comissió gran part del treball estava ja preparat.

Una vegada la nova junta es va posar en marxa, es van convocar algunes reunions per decidir com afrontar aquest projecte, ja que la seua magnitud era important. Primerament, per falta de pressupost, es va plantejar reformar únicament l'accés al maset i la barra, i més endavant continuar amb la resta de millores en funció de la disponibilitat econòmica de la filà. Però, en una de les últimes reunions de la comissió, es decideix votar si seria convenient proposar una derrama i

realitzar totes les reformes en un mateix any. Per unanimitat s'aprova la proposta i aleshores es decideix exposar-la als membres de la fil·la.

Abans de plantejar la proposta en una assemblea, la comissió estudia les diferents ofertes i els dissenys presentats i acorden la proposta definitiva de la reforma, la qual consistia en el condicionament de la cuina (incloent la renovació d'alguns

electrodomèstics), de l'accés al saló, del lavabo, la pintura del saló i l'abrillantament del sòl.

Amb la proposta definitiva, queden definits els pressupostos i es proposa una derrama de 100€ a tots els membres, sense fer distincions d'edat, i que al mateix temps augmente el valor del títol. Aquesta derrama es planteja fer-la en un pagament fraccionat en dos terminis.

L'11 de maig de 2019 es convoca l'assemblea extraordinària en la qual queda aprovada per majoria dels presents la derrama per a la reforma de les instal·lacions.

Després de l'aprovació de la derrama i la reforma, el propòsit era començar les obres en el mes de juliol. Tanmateix, per motius aliens a la filà i atenent els diferents actes que es realitzen durant els mesos d'estiu, com són el mig any i el panellet, es decideix ajornar l'inici de les obres.

Finalitzada la celebració del nostre panellet, abans de començar les obres, membres de la junta i membres de la comissió juntament amb alguns voluntaris de la filà, guarden els elements decoratius del maset, així com els utensilis de la cuina. A més, es desmunten les zones on es va a treballar per facilitar el treball als operaris de l'obra. Agraïm a Roberto, Federico, José Manuel, Pablo, Juan Ramón, Leo, José Blas, Luis, Esther i Juan la seua col·laboració.

Després del nostre panellet, el 16 de setembre comencen les obres. En la fase de demolició es tiren les parets d'accés al saló, de l'àrea de la barra i de l'entrada als lavabos. A continuació, es construeix una barra nova, accessible des de la cuina i amb tot el necessari a l'abast. A l'interior de la cuina, es renova tota l'àrea d'emplatat, amb nou mobiliari d'acer inoxidable. L'espai on és la llar de foc es reestructura per a situar la zona de cocció, amb foguers professionals, però mantenint intacta la llar. A més, es renova l'àrea dels paellers i es crea un accés nou des de la cuina al saló per a major comoditat dels cambrers.

Aprofitant la reforma, el saló es pinta de nou per a tindre un aspecte immillorable. Amb l'obra el saló guanya alguns metres de capacitat, fet que també començava a ser necessari, degut a l'increment de festers.

Amb tot enllestit, el dissabte 16 de novembre s'inaugura la renovació del maset. Després de la missa en acció de gràcies i el passacarrer fins al maset es procedeix a la inauguració oficial, amb els parlaments del moro vell i retor Blai Silvestre i el president Juan Calabuig. També vam comptar

amb la presència de l'alcalde de Bocairent Xavi Molina i del president de la Junta de Festes Ximo Carbonell. L'acte va continuar amb un vi d'honor, sopar i l'actuació del grup 'Sallida'.

Aprofitem aquest escrit per agrair a la Filà de Contrabandistes l'acolliment en octubre i novembre, per a que els Moros Vells poguérem celebrar el panellet dels Marrocs i el dels Moros Marins. Ambdues comparses veïnes celebren des de fa temps un acte de germanor festera, la qual consistix a encarregar-se cada any una comparsa de l'esmorzar del dia de l'Acapte per a les juntes de les dues filaes.

50 anys de la primera ampliació del maset

La filà de Moros Vells s'instal·la per primera vegada en el carreró de l'Escalinata en 1944. Prèviament la filà havia estat fins els anys 40 al carrer Abadia nº 13. Al poc, ens vam haver de traslladar a la casa veïna perquè allí anava a ubicar-se l'antiga fàbrica de licors.

Prompte la casa es va quedar menuda per a albergar a tots els festers i l'any 1945 vam comprar la casa del racó de l'Escalinata. Ens convertíem així en la primera filà del poble que adquiria una casa en propietat per al maset.

L'any 1969 es va comprar la casa veïna, propietat de la família Ferre Alcaraz i es va unir al nostre maset per tal d'ampliar-lo. La nova construcció del maset es va inaugurar "la nit del ciri" del 28 de gener de 1970 i destacava sobretot per la vistositat en la seua decoració, la qual van realitzar membres de la filà.

Més endavant i degut a l'insuficient espai en el maset, es va decidir comprar el pati del cine Avenida, per tal de construir el nostre nou maset, sense moure'ns de l'Escalinata. Aquest es va inaugurar la "nit del ciri" de l'any 1992.

La Filà

Filà de Marrocs

Any de fundació: 1868

Número de components: 353 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1968 - carrer Azorín, 36

Capità
BLAI BLASCO JUAN

Alferes
PATRICIA RODRÍGUEZ BLÁZQUEZ

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTA DE LA FILÀ
BANDA DE MÚSICA

Benjamín José Álvarez Antolí
Javier Cantó Vañó
Teresa Sanchis Molina
Raquel Beneyto Vañó
Montserrat Ferre Beneyto
Blai Vicedo Vañó
Ma. del Mar Sanchis Molina
Vicent Sánchez Balsalobre
Cristina Vañó Belda
Antonio Puerto Peidro
José Ramón Pérez Lucas
Víctor Cabanes Tolosa
Juan Antonio Tomás Vañó
Sebastián Belda Crespo
Llorenç Santonja Beneyto
Blai Blasco Juan
Àngel Castelló Cantó
Carla Molina Huerta
Antonio Vañó Cabanes
Lira de Quatretonda

ENCONTRE GASTRONÒMIC DE MARROCS: VILLENA-BOCAIRENT- BANYERES DE MARIOLA

Paelles de Bocairent

"El placer de los banquetes debe medirse no por la abundancia de los manjares, sino por la reunión de los amigos y por su conversación".

Marco Tulio Cicerón

El passat 29 de juny (dissabte), amb un dia de sol intens i altes temperatures, el carrer Azorín es va convertir en un espai gastronòmic per acollir el 1r Encontre Gastronòmic de Marrocs. Un esdeveniment de germanor festera organitzat conjuntament per la Comparsa Bando Marroquí de Villena, la Filà de Marrocs de Banyeres de Mariola i la Cultural Festera Filà de Marrocs de Bocairent, amb la participació de 300 festers i festeres de les tres filaes (també hi havia festers d'altres filaes de Bocairent que volgueren participar a l'encontre).

L'encontre va comptar també amb la col·laboració de l'Ajuntament de Bocairent – al qual agraïm totes les facilitats per la seua celebració, així com al veïnat per la seua paciència i cooperació-. L'Alcalde de Bocairent, Xavi Molina Martí ens va acompanyar també a la celebració.

Per a l'ocasió es va aprofitar el marc del maset de la nostra filà, engalanat encara per la decoració extraordinària del 150

aniversari de la nostra fundació com a filà i es va cobrir amb tela de ràfia tot el carrer, per tal de proporcionar ombra, a més a més hi hagué barrets de palla per a tots els participants. Lògicament, els amfitrions en aquesta ocasió varem ser els Marrocs de Bocairent, en un format d'encontre gastronòmic que va tindre el següent programa:

12.00 h – "Cerveseta amb la Lira de Quatretonda"
14.00 h – Dinar: paella / gaspatxos / gatxamiga.
17.00 h – "Tardeo" amb el D'J Tremor.

Per poder participar-hi es van vendre anticipadament tiquets al preu de 15 € per als adults i 10 € per a xiquets/es.

Tot i que aquesta celebració no formava part dels actes del 150 aniversari de la fundació de la Filà de Marrocs de Bocairent, estava íntimament lligada a aquests actes. La idea va sorgir a partir de la magnífica relació de germanor entre les tres filaes, que es va gestar en el transcurs de la celebració del nostre 150 aniversari. Els Marrocs vam agrair i honrar en l'acte d'Homenatge del 150 aniversari de la Filà (celebrat el 2 de desembre de 2017 al Teatre Avenida) a la Comparsa Bando Marroquí de Villena – perquè la nostra filà es va

Gaspatxo de Banyeres de Mariola

fundar a partir d'aquesta i fins i tot els primers anys els nostres fundadors van fer servir els mateixos vestits de Villena. També vam homenatjar a la Filà de Marrocs de Banyeres de Mariola, perquè aquesta va sorgir inspirada en la nostra filà i també els primers anys participaren en la festa amb vestits de Bocairent. Després, a les Festes de 2018, les dues filaes van tindre un protagonisme destacat a l'encapçalament de "l'Entrà Històrica", van participar en l'Entrà de les Festes, amb una esquadra de cadascun dels tres pobles, amb els vestits fundacionals de les filaes. Va ser un dia de convivència festera entre les tres filaes.

Així, els membres de les esquadres van viure junts la Mascletà, el dinar de germanor, l'Entrà i després el berenar i l'Ofrena dels Capitans. La nostra celebració ha propiciat que tres filaes unides per la història, però que no mantenien cap relació entre d'elles, ara estiguen més unides i agermanades i que aquesta cita gastronòmica que hem iniciat en 2019 a Bocairent, pugui ser itinerant els propers anys.

Aquell dissabte de juny ja forma part de la història més recent de la nostra filà per molts motius i és que no hi ha res com la gastronomia, la música i la festa per unir-nos més si cal. Veure mesclats i mesclades a les taules Marroquís de Villena, Marroques i Marrocs de Banyeres de Mariola i Marroques i Marrocs de Bocairent, totes i tots parant taules, llevant taules, i després compartint a la taula allò que amb tanta cura havien preparat els respectius cuiners i cuineres, és una experiència difícil d'explicar en paraules. I tot amenitzat constantment per la nostra banda, la Lira de Quatretonda, que s'ha guanyat el nostre respecte i la nostra admiració per la seua implicació en tot allò que se'ls proposa pels Marrocs de Bocairent.

Gatxamiga de Villena

Referència a part mereixen les cuineres i cuiners de les tres filaes, que amb tanta atenció i passió van preparar el dinar, tot un espectacle per a la vista i per a l'olfacte. Observar els cuiners i cuineres de Villena llençant a l'aire la "gatxamiga" i donant-li voltes sense parar perquè no s'apegara a les paelles, cuinant amb foc de llenya. O els i les de Banyeres de Mariola, preparant uns gaspatxos per xuclar-se els dits i al costat els cuiners i la cuinera dels Marrocs de Bocairent, preparant la clàssica paella dels Marrocs. Tots junts compartint ingredients, consells, bromes, és sense dubte una cosa molt especial, que va concitar l'interès de veïns i veïnes, Marrocs i Marroques i algun que altre curiós.

La Comparsa Bando Marroquí de Villena es va fundar l'any 1866, segons la tradició oral i segons explica la pròpia Comparsa al seu web oficial (dos anys abans que la Filà de Marrocs de Bocairent). Tot i el nom actual, el primer nom que va tindre va ser "Bando de Marroquies del Riff". Popularment se'ls coneix també per "Los Arrastraos". Com a curiositats cal indicar que la comparsa conserva tres càrrecs herència directa de les Antiques Milícies Militars: Capità, Alferes i Cabo. El plat triat pels Marroquís de Villena va ser la "gatxamiga de Villena", un plat elaborat amb oli d'oliva, alls, nyora, aigua, farina i sal (i llonganissa o entreverat). És un plat tradicional de Múrcia i de Castilla la Mancha, a més de Villena i pobles del voltant (Vinalopó Alt i Mitjà i Foia de Castalla) – també és un plat típic a la Vall d'Aiora i la Canal de Navarrés. Les comparses de Villena celebren anualment un concurs de gatxamiga.

La Filà de Marrocs de Banyeres de Mariola, es va fundar l'any 1926, inspirant-se en la Filà de Marrocs de Bocairent. El vestit dels Marrocs de Banyeres és molt semblant al dels Marrocs

de Bocairent – ens els seus orígens utilitzaren vestits de la nostra filà. El plat que van triar els nostres companys i companyes de Banyeres (cal destacar que actualment la Junta Directiva dels Marrocs de Banyeres de Mariola la presideix i la formen només marroques) va ser els gaspatxos. La recepta de Banyeres és molt semblant a la d'altres pobles de La Mariola, tenint en la pebreixa el seu element diferenciador. També és costum a Banyeres afegir rovellons i caragols, a més de carn de perdiu.

La història de la Filà de Marrocs de Bocairent ja la coneixem i no anem a repassar-la de nou però sí direm que el plat que triàrem per a l'encontre no podia ser altre que la "paella de verdura i trossos", tot i que al llarg de la història hem tingut altres plats de referència com l'empedrat, les farinetes de pebrassos i bacallar, l'olla, les miques i ja més recentment la sarsuela de marisc. Però la paella dels Marrocs té un segell molt personal, com el tenen també el nostre grup de cuiners i cuinera, que amb tanta dedicació ens preparen en les principals celebracions de l'any les paelles per a la filà: Publicació i Eixabegó principalment, però també a les "Paelles del Panellet de l'Associació de Festes".

A l'hora de dinar, cadascú dels presents poguérem tastar els tres plats, mentre hi va haver! i la festa va continuar després de dinar, ja sense taules ni cadires, amb una improvisada desfilada de Marrocs i Marroques dels tres pobles. Marxes mores, pasdobles (d'estil militar i desfilant a la manera tan peculiar que tenen els nostres amics de Villena). I a partir de les 17:00 dedicàrem el temps a altre tipus de música i altre ambient amb el "Tardeo" i la música de D'J, la barra amb combinats i begudes, tot en un magnífic ambient de germanor fester que ja ha assentat les bases per a futures celebracions d'aquest mateix encontre.

Gràcies al magnífic treball de la Junta de la Filà de Marrocs de Bocairent i del seu President Benjamín Álvarez Antolí, en col·laboració amb les juntes directives del Bando Marroquí de Villena i de la Filà de Marrocs de Banyeres de Mariola.

Un dia amb la gastronomia com a lligam, que va servir per reforçar els vincles històrics que tenim les tres filaes i els tres pobles.

Que visquen els i les Marroquís de Villena!
Que visquen les Marroques i els Marrocs de
Banyeres de Mariola!
Que visquen les Marroques i Marrocs
de Bocairent!

Javi Pascual Soler
Toni Vañó Cabanes
Cronista Filà Marrocs Bocairent

Filà de Moros Marins

Any de fundació: 1869

Número de components: 279 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1975 - carrer Sant Agustí, 52

Capitana
CRISTINA CANTÓ MOLINA

Alferes
NOELIA VAÑÓ ANTOLÍ

PRESIDÈNCIA
VICEPRESIDÈNCIA
SECRETARIA
VICESECRETARIA
TRESORERIA
VICETRESORERIA
VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

BANDA DE MÚSICA

Mariola Conesa López
Loreto Belda Pérez
Víctor Sanz Huesca
Blai Francés Tormo
Almudena Vañó Reig
Laura Valdés Belda
Àngel Bernat Ferre
Robert Vañó Sanchis
Esperanza Agulló Salinas
Juan Galvañ Gisbert
Ángela Martínez Martínez

Instructiva Musical d'Alfarrasí

2019, UN ANY PER AL RECORD “REMANT TOTS JUNTS”

L'any 2019 restarà en la memòria de la filà de Moros Marins com un any molt especial, en què les marines i els marins s'han bolcat en totes les activitats que des de la comissió i la junta s'han organitzat.

Han estat moltes activitats que han cobert els nostres trets identitaris tant festius com culturals, i és per tot el que hem viscut, que volem, amb aquesta xicoteta crònica, donar les gràcies a tots i totes, marines i marins, festers i festeres, veïns i veïnes, autoritats i en general al poble, per haver-nos ajudat a que totes les activitats es realitzaren amb tanta presència i participació.

Moltes gràcies a la Filà pel bon ambient i col·laboració que hem rebut i especialment agrair als membres de la comissió i la junta la tasca desinteressada, les hores de treball dedicades a la festa i a la filà i sobretot per haver aconseguit realitzar tots els actes programats sense grans despeses i amb molta col·laboració.

PRESENTACIÓ DEL 150 ANIVERSARI

El 7 de juliol de 2018 al teatre Avenida es van iniciar els actes programats amb la presentació del logotip de l'aniversari, obra de l'artista gràfic i moro marí Ramon Llop, qui també ha dissenyat tota la part gràfica de l'aniversari i que fou designat per la comissió d'entre les propostes presentades pels membres de la filà als quals des d'ací donem les gràcies per tots els treballs presentats i per la seua qualitat.

Durant l'acte es va projectar el vídeo sobre la història de la filà i un homenatge a les persones amb més anys de permanència com a Moros Marins, així com als presidents i presidents.

Fou un acte molt emotiu i al recordar-ho ens tornem a emocionar ja que va ser l'últim acte públic d'un marino insigne, en Miguel Cantó Castelló, que ens deixaria mesos després. En el mateix acte també hi va haver un record per a la Comparsa de Moros Marinos d'Ontinyent, filà germana que celebrava a les festes de 2018 el seu 150 aniversari i va estar representada pel seu president i secretari.

L'acte, cuidat amb tots els detalls, va ser coordinat i presentat per Yaiza Santonja i José Ricardo Agulló. Al finalitzar l'acte, i acompanyats pel grup de dolçainers i tabaleters de l'Aljub, ens dirigirem al maset i a la casa dels músics on es va inaugurar l'exposició de fotografies i història de la Filà "150 anys remant tots junts". Una exposició curiosa i documentada, que ens va mostrar molts aspectes dels Moros Marins des dels primers anys fins a l'actualitat. L'exposició va romandre oberta al públic durant els mesos d'agost i setembre.

DESFILADA DEL PANELLET DE LA JUNTA

La comissió disposà que membres de la filà dissenyaren una samarreta, la qual lluïrem a la desfilada del panellet de la junta i que va omplir els carrers del verd mariner dels Moros Marins.

8 DE SETEMBRE GYMCA MA INFANTIL

Per a la gent menuda es va programar una jornada divertida i adequada per als menuts i no tan menuts: LA GYMCA MA MARINERA. En l'organització de la mateixa comptarem amb un grup de marins i marines amb experiència docent, que es bolcaren en preparar una gran quantitat de jocs i proves per aconseguir el document mariner. El temps no ens va acompanyar i els més menuts tingueren les seues activitats al maset i els més majorets als baixos del mercat.

22 DE SETEMBRE «TARDEO» AL PATI DEL MASET

Per a la joventut i la gent gran es preparà un «tardeo», començarem dinant al maset al voltant de 150 persones i continuarem amb l'actuació dels Jotajayber i del nostre dj mariner Jose Ricardo Agulló.

30 DE SETEMBRE «FUERA» AL CÀMPING

Aquest any recuperarem la vella tradició de la "Fuera" i anàrem al Càmping de Mariola. A les huit del matí un nombrós grup va eixir del parc de l'Estació per acudir al càmping a peu, passant per Santa Bàrbara on esmorzaren i després continuaren fins el càmping on els esperàvem la resta per a dinar.

Com a anècdota hem de dir que a les paelles vàrem tindre una forta innovació en una d'elles, que demostra la perícia i el bon fer dels nostres paellers per solucionar-ho tot.

PANELLET DE LA FILÀ

El 3 de novembre vàrem celebrar un panellet especial, es va oferir per a sopar la nostra tradicional olla de penques que es fa a la Nit de Caixes, i a la desfilada el verd va tenir protagonisme en lluir el nostre barret.

15 DE DESEMBRE, TALLER DE DOLÇOS TRADICIONALS DE NADAL

El nostre passat de forners i fariners ens va dur a programar un taller de dolços de Nadal. Com que uns dels dolços més tradicionals a la Mariola i la Vall d'Albaida, les coques i els tortells, són a la vegada els més desconeguts, vàrem recuperar velles receptes com la de la corona de massapà, les coques cristines i celestials, la corona de nous, ... I per a la gent menuda galetes nadalenques.

Al taller comptarem amb la col·laboració del mariner i professor de l'IES Batoi, Salva Serrallé i els seus alumnes i també del forn de Fernando on coaguem els pastissos.

PIRATES, CORSARIS I MOROS MARINS A LA MARIOLA

Amb aquest títol, el professor Sergi Gómez i Soler ens va oferir, el 18 de gener a la sala polivalent de la Biblioteca Municipal, una visió del món fester des del punt de vista mariner i ens va explicar algunes raons per les quals als pobles de la Mariola apareixen filaes, comparses i companyies de caire mariner.

L'ENTRADA

L'Entrada es va convertir en l'acte central de la programació del 150 aniversari on tota la filà es va bolcar i participar, eixint a les esquadres i ajudant perquè tot es desenvolupara correctament.

L'Entrada es va plantejar com una mostra del que som i d'on venim:

- Per recordar als forners es van repartir al voltant de 3000 panellots de llavorettes, embossats i etiquetats, la qual cosa va ser possible gràcies al voluntariat mariner.
- Els colors mariners, sobretot el verd, van donar uniformitat amb les gel-laves verdes que llüiren totes les bandes de música que ens acompanyaren i que foren dissenyades i confeccionades pels voluntaris de la comissió.
- La recuperació del vestit antic, segons les dades que es guarden al nostre arxiu sobre el 1902, amb una esquadra de blanc amb el barret de coixinera, les clàssiques calces

ratllades i les espadnyes, el mocador blanc al coll i l'arcabús de fusta.

- Els vestits de negres, recuperant un disseny de 1962, obra de Teudiselo Puerto, del qual disposem del seu disseny original. Una esquadra de dones va aconseguir refer el vestit per poder lluir-lo amb gran vistositat i elegància.

L'Entrada va començar amb les dues banderes, l'antiga i la nova, portades per Adriana i Lourdes Llobregat Molina. Les seguien l'esquadra oficial de la Filà, dirigida pel bon fer de la seua caporal Pepi Crespo Gisbert, i una esquadra de la comparsa de Moros Marinos d'Ontinyent, amb el seu caporal Francisco Javier Gil Pastor; cal dir que foren uns convidats especials perquè al món fester només hi ha Moros Marins a Ontinyent i Bocairent i els dos celebraven el 150 aniversari. Els acompanyava l'Associació Unió Musical de Bocairent.

Per a la commemoració del 150 aniversari prepararem una plataforma portadora del logotip del 150 aniversari, des de la qual un grup de xiquets i xiquetes oferien al públic els panellots i la lletra del "cant del mariner".

A continuació anava l'esquadra de negres femenina del disseny de 1962, la caporal fou Elsa Ferre Martínez i també l'esquadra masculina amb el vestit antic amb el caporal Manolo Vañó Domènech i la banda BIM Alfarrasí i Xirimiters de l'Aljub.

Els blocs, tant el d'homes com el de dones, varen canviar les banderetes tradicionals del rem per altres amb el logotip del 150 aniversari i desfilaren a l'ordre dels seus caporals Juan Santonja Colomer i Mª Jose Sánchez Sanz respectivament, acompanyats per la Banda La Nova de Banyeres de Mariola i una esquadra infantil amb el caporal Manel Espinós Sanchis.

A partir dels blocs i l'esquadra infantil, l'Entrada recuperava les carrosses, esquadres especials amb el record de Puri Beneyto Vicedo, carrossa 50 anys de fester, esquadra de l'Alferes, Cristina Cantó Molina, esquadra especial de Vicente Vicedo Asensio i el boato del Capità Francisco Belda Calabuig.

CONCERT DE MÚSICA MARINERA

Els actes programats per a celebrar el 150 aniversari de la nostra fil·la varen concloure amb un concert de música de banda, composta especialment per als marins i les marines, que va tindre lloc el dissabte 5 d'octubre al teatre Avenida.

La Societat Musical Vila de Bocairent i la Instructiva Musical d'Alfarrasí, banda que acompanya als Moros Marins més de vint-i-cinc anys, ens oferiren un concert de música festera, pasdobles i marxes mores creades per diferents autors i dedicades a la fil·la, i als capitans i capitanes.

L'acte va estar presentat magníficament per Clara Ferre i Vidal, mora marina, que ens va exposar molts aspectes de les composicions, història de les bandes i autors de les obres.

Al dia següent el concert es va celebrar a la plaça de l'Ajuntament d'Alfarrasí i al qual assistiren membres de la comissió i la nostra presidenta Mariola Conesa així com la Capitana Cristina Cantó.

La part musical del 150 aniversari es complementà, a més dels concerts, amb la gravació d'un CD, en el qual han participat l'Associació Unió Musical de Bocairent, la Societat Musical Vila de Bocairent, la Instructiva d'Alfarrasí i dolçainers de l'Aljub de Bocairent.

Filà de Mosqueters

Any de fundació: anterior a 1859

Número de components: 296 (inclosos els menors de 18 anys)

Maset: any d'inauguració 1985 - carrer Baixada Sant Crist, 6

Capità

JOAQUÍN SILVESTRE GALIANA

Alfere

VICENTE MIGUEL ALMENAR PASÍES

PRESIDÈNCIA

VICEPRESIDÈNCIA

SECRETARIA

TRESORERIA

VICETRESORERIA

VOCALS JUNTA DE FESTES

VOCALS

CRONISTES

BANDA DE MÚSICA

José Peidro Colomer

Agustín Ferre Colomer

Inmaculada Vañó Colomer

Baltasar Peidro Puerto

Juan Manuel Gisbert Ferre

Sixto Moya Calatayud

Chelo Vañó Gómez

Quica Sirera Beneyto

Rafael Asensio Pascual

Antonio Beneyto Silvestre

Pepi Ortega Vázquez

Tania Pascual Peidro

Grup arxivers Filà Mosqueters

Santa Cecília La Canal-Bolbaite

LA MÚSICA EN ELS MOSQUETERS

Quan des de la junta de la Filà va sorgir la idea i el desig de formar un conjunt de persones que posara en valor l'arxiu dels Mosqueters, va ser l'inici d'una relació més íntima d'un grup de festers amb els orígens de la Filà. De manera més o menys contínua, depenent de les obligacions, ens reunim amb un mateix objectiu, bussejar en la història, conèixer, aprendre i mostrar el reconeixement a les persones que ens van precedir i sentir-nos orgullosos de pertànyer als Mosqueters.

Durant els dies en què ens reunim per a ordenar i classificar fotografies i documents, són diverses les sensacions que podem destacar; sense dubte la complicitat, el fet de veure que ens agrada escoltar-nos per saber el detall o l'anècdota de la nostra història ens fa sentir més mosqueters si cap. Comprovem al llegir actes que les nostres reivindicacions actuals coincideixen amb les dels nostres majors, perquè ells ja demanaven el canvi d'ordre en la desfílada de l'Entrà; tema que en les nostres reunions ens segueix preocupant, atés que les festes es desenvolupen a l'hivern i el fred a última hora de la vesprada i primera de la nit, en molts casos, no és el millor company per a tindre un "gran" públic que ens veja.

És emocionant reconèixer la lletra dels nostres pares o iaies, poder llegir rebuts, documents signats per ells, reconèixer les cares dels nostres avantpassats...

També hem constatat com la música no sempre venia a tocar la nit del Ciri, o que hi havia músics que venien amb el "Chicharra", i amb la música volem encetar una sèrie d'articles en què pretenem donar a conèixer la història de la música en la Filà. La música en totes les facetes que poden relacionar-la amb la festa.

En aquest primer article tractarem aspectes de les bandes oficials que han acompanyat a la Filà de Mosqueters en les festes, des de l'any 1919 fins a l'any 1970, just fa 50 anys. En documents trobem que els Mosqueters van contractar per a les festes de 1921 a la Música Nova de Bocairent. L'any següent, 1922 contracten a la Música Vella i, en el 1925 contracten a la recentment creada Unió Musical de Bocairent.

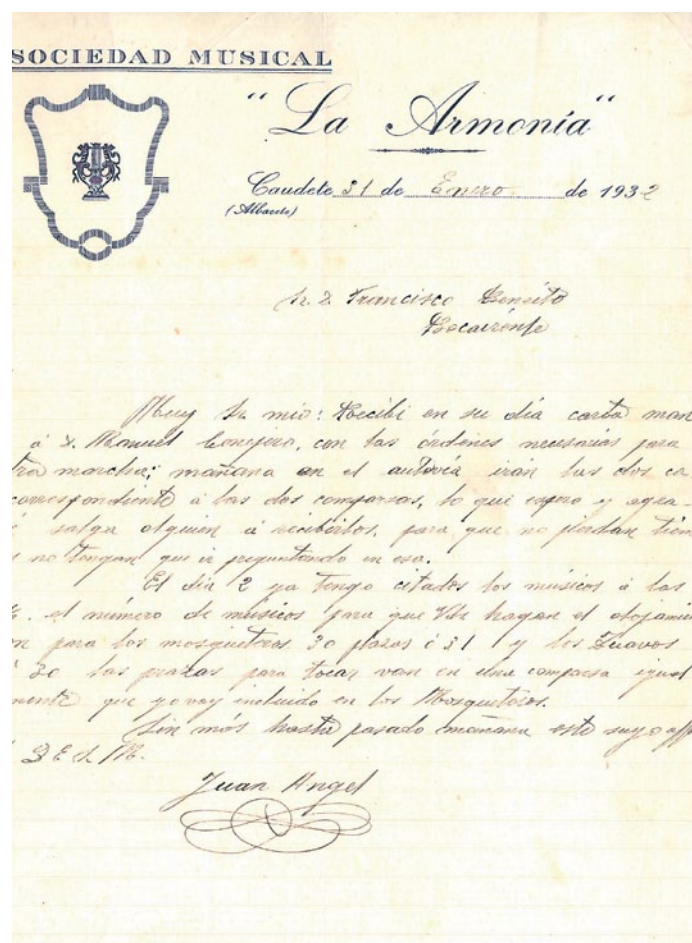
Als arxius de la Filà trobem anotacions que fan referència a la quantitat de músics que es contractaven, el preu de la música per a festes, el cost de la seua manutenció i, en alguns casos, del desplaçament.

Any 1922 Música Vella de Bocairent al Sant Crist (23 músics) Arxiu de la Filà.

- 1928. Trobem la primera anotació en la qual la Filà va contractar 28 músics per 400 pessetes, tenint un cost de 560 per la seua manutenció. No s'esmenta quina banda es va contractar aquell any.
- 1929. Es van contractar 36 músics amb un cost de 800 pessetes i una manutenció que va ascendir a 720 pessetes. Tampoc sabem quina va ser la banda oficial de la Filà.
- 1931. No s'indica ni la banda ni el nombre de músics contractats, però es van gastar 800 pessetes en la contractació i 740 ptes. en la manutenció.
- 1932. Un contracte amb data del 31 de gener amb la Societat Musical La Armonía de Caudete indica que van vindre 30 músics amb un cost de 473 pessetes. Van vindre a festes amb l'autovia-tren (el Chicharra) i els va costar 125 ptes. La manutenció dels músics en aquelles festes va costar 500 ptes. També es menciona el nom del seu director Juan Angel Amorós, i pel que sembla la banda assistiria als actes amb la seua presència.
- 1933. Trobem que la despesa de música per a les festes va ser de 440 pessetes, en manutenció es van gastar 400 pessetes i en el viatge dels músics 125 pessetes. No s'indica ni el nombre de músics contractats ni el nom de la banda.
- 1934. Els preus van ser de 460 pessetes en despesa de música festes, 473 en manutenció i 125 pessetes de viatge de músics. Tampoc sabem el nom de la banda ni el nombre de músics que van contractar.
- 1935. La Filà va pagar 440 pessetes en concepte de contractació i 400 en manutenció (igual que dos anys abans), pel que entenem que van contractar menys músics que l'any anterior.

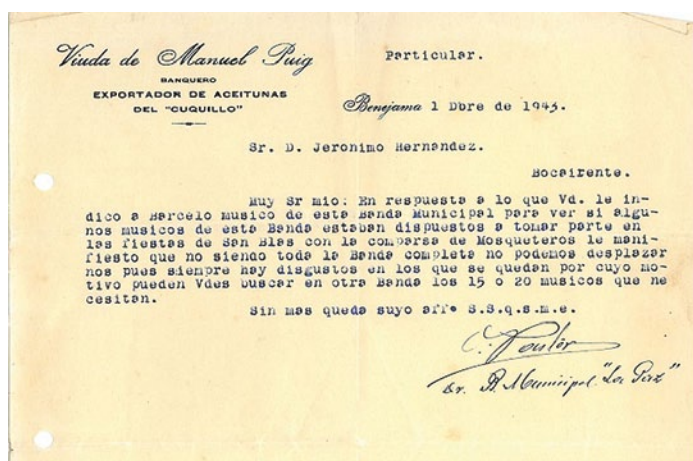
1936. Sense citar-se la banda contractada ni la quantitat de músics, es van pagar 600 ptes. per la contractació i 550 ptes. per la manutenció.
- 1937 - 1938 - 1939. No hi va haver festes per la Guerra Civil.
1940. La banda de Biar va cobrar 600 pessetes i la Filà va tindre unes despeses de 900 ptes. en concepte de manutenció i 16 pessetes de desplaçament.
1941. De nou la banda de Biar cobra la mateixa quantitat per vindre a festes, repetint la quantitat de manutenció però sent 11 ptes. les que es paguen pel desplaçament.
1942. Es contracta la banda d'Alfafara per 600 ptes. i 650 ptes. de manutenció completa, però si el pa corria a càrrec de la banda serien 850 ptes. Van vindre 15 músics, segons consta en un document signat per José M. Vicedo, en el qual es llig que la Filà havia de proveir als músics de llenya per als guisats.
1943. S'intenta contractar 15 o 20 músics de la Banda Municipal La Pau de Beneixama per a les festes de 1944, sent negativa la contestació per part de la banda argumentant que no es contractava a tota la banda, així s'anota l'1 de desembre.
1944. De nou es contracta a la banda de Biar, sent la despesa de 1.225 ptes. segons s'indica en una carta de contracte entre la Filà i la banda. En la carta-contracte signen el director i l'alcalde per part de la banda, ja que al tractar-se d'una banda municipal en aquells temps l'alcalde n'ostentaria la presidència.
1945. La mateixa banda que l'any anterior cobra 1.275 ptes. per vindre a festes amb 19 músics, segons un rebut de l'arxiu.
1946. La mateixa banda amb la mateixa quantitat de músics cobra 1300 ptes. com indica la carta i el rebut de l'arxiu.
1947. El dia del Sant Crist, dia on es trauen els comptes per a la nostra Filà, se li va pagar a la banda d'eixe any per les actuacions de 17 músics en les festes de Sant Blai, la quantitat de 1.600 pessetes, amb despeses de viatges inclosos. La banda que va acompanyar els Mosqueters eixe any va ser la de Biar. El director de la banda en aquell moment era Juan José Torres. La banda de Biar augmenta el cost respecte a l'any anterior, però es contracten dos músics menys. Havent una despesa de 2.720 ptes. en concepte de manutenció.
1948. Apareix un rebut del Dia de l'Eixabegó gràcies al qual sabem que es va pagar a la Unió Musical de la Cañada la quantitat de 1.516 pessetes per 16 places i 2.800 ptes. per la seua manutenció. Com a curiositat trobem que el rebut es fa sobre un paper de la panaderia d'un membre de la Filà (José M. Peidro) i també que la persona que el

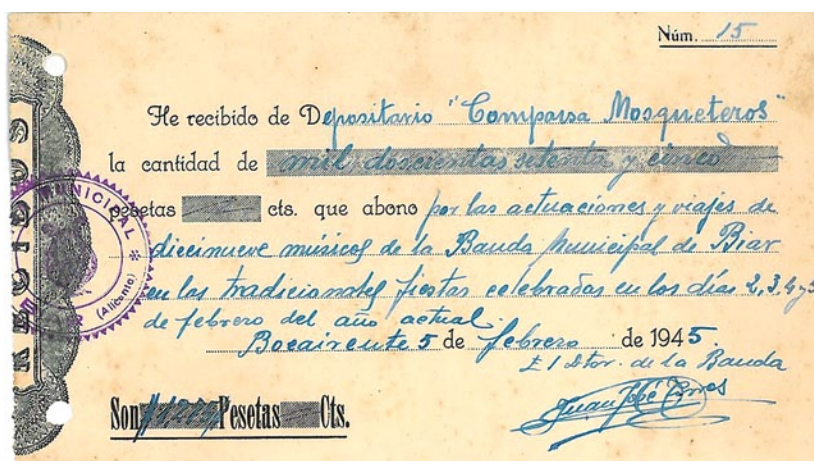
Any 1932 Contracte amb la Societat Musical La Armonia de Caudete

redacta per part de la banda al citar que van vindre a les festes de Sant Blai s'enganya, ja que de primer posa San Jorge, per la qual cosa sobre aquesta errada rectifica i corregeix.

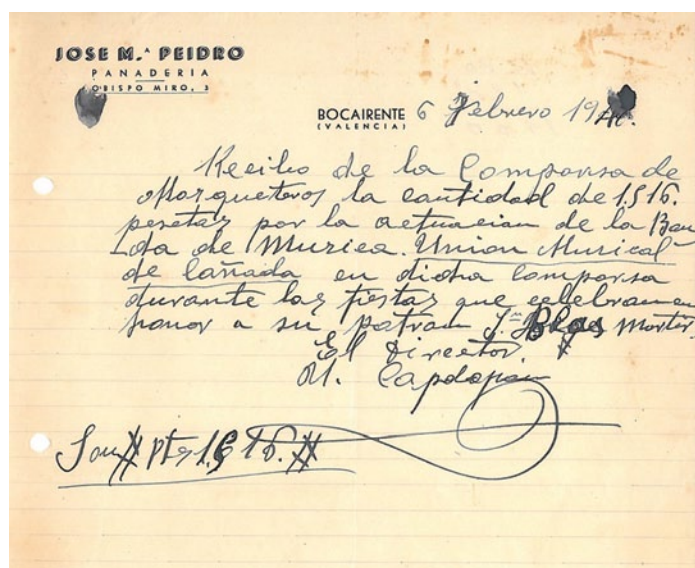
1949. La Filà repeteix banda, nombre de places i la despesa en manutenció, però aquest any paga 1.400 ptes. per la contractació de la banda.
1950. Sols sabem que la banda va tornar a ser la de La Canyada.
1951. Comença un període de confiança amb la banda d'Alfafara que durarà 7 anys. En este primer any la banda cobra 6.000 ptes., s'anota una despesa de 400 ptes. en concepte d'allotjament. Aquest mateix any s'anota la quantitat de 150 ptes. per música la nit de l'1 de febrer.
1952. Per 24 músics es paguen 2.300 ptes. i per la seua manutenció 2.840 ptes.

Any 1943 Carta de la Banda Municipal de Beneixama

Any 1945 Rebut signat pel director de la Banda Municipal de Biar

Any 1948 Rebut banda de La Canyada

1953. Este any es contracten 23 músics amb un preu de 2.300 ptes. i 3.450 ptes. per la seua manutenció. També trobem un rebut de la Unió Musical de Bocairent per amenitzar la nit del Ciri per 140 ptes.
1954. La despesa per contractar a la banda és la mateixa que l'any anterior, per la seua manutenció es van pagar 3.300 ptes., no sabem la quantitat de músics que van vindre.
1955. Per 21 músics es paguen 2.640 ptes. i 3.150 ptes. per la seua manutenció.
1956. La Filà paga 3.120 ptes. per contractar 25 músics d'Alfafara i 3.150 ptes. per la seua manutenció, segons una carta de la banda. La Filà ha de fer-se càrrec durant els dies de festes (del 2 al 5) de la manutenció de 20 músics, els altres 5 es busquen l'allotjament però costejant-ho la Filà. També s'anota que "para el acto del Pasodoble" (moguda de bandes) la banda estrenarà un pasdoble del compositor de Bocairent Miguel Aparicio; per a eixe acte i l'Entrà la banda acudirà al complet (32 places) i amb bandera, i la Filà es farà càrrec del dinar.
1957. La despesa augmenta fins a 4.000 ptes. però amb una plaça menys que l'any anterior i la quantitat per manutenció baixa a 3.600 ptes.
1958. No es coneix la banda que va acompanyar la Filà. Sabem que van ser 22 músics i que van cobrar 5.280 ptes. amb un cost de 3.450 ptes. per la seua manutenció. Aquest any ix a l'Entrà la segona esquadra de la Filà, contractant-se una banda per 500 ptes.
1959. No es coneix la banda, però hi ha indicis que poguera ser la de Moixent. Segons les anotacions trobades a l'arxiu es van contractar 23 músics per 6.080 ptes. i 3.450 ptes. per la manutenció.
1960. Torna a obrir-se un període de confiança amb la banda d'Alfafara per un termini de 5 anys. Aquest any la banda actua amb 21 places per un cost de 7.040 ptes. i 3.150 ptes. de manutenció, tal com consta a la carta-contracte amb la banda. Segons l'anotació en el paper que serveix de contracte signat per Juan José Asencio i per part de la banda per E. Vicedo amb data del 6 de gener, la banda farà la presentació en les festes el dia 2 de febrer a les 11 del matí i romandrà fins al dia 5.
1961. Les mateixes places de l'any anterior per un valor de 7.100 ptes. i sense variació en la manutenció, com així s'indica en la carta-contracte de la nit de l'1 de febrer.

1962. El cost de la banda va ser de 7.120 ptes., actuant 20 músics d'Alfafara amb una despesa de 3.000 ptes. per la seua manutenció. Al contracte signat el 26 de desembre de 1961 s'anota que per al viatge de tornada la Filà pagarà 200 ptes. o bé posarà un camió a disposició dels músics per a la seua tornada a Alfafara.
1963. Les 18 places que la Filà va contractar per a les festes van tindre un cost de 8.325 ptes. i de 5.400 ptes. per la seua estança.
1964. El preu augmenta considerablement, es paguen 12.650 ptes. per 18 músics, 5.700 ptes. per la manutenció i 300 ptes. pels desplaçaments. Qui redacta el contracte (26-12-1963) per part de la banda escriu textualment: "Muy señores míos y amigos: En primer lugar felicitarles en las Pascuas de Navidad y Año Nuevo de esa mi comparsa; y digo mía, porque tanto la Banda como yo en sentido de fiestas nos sentimos Bocairentinos y "Mosqueteros" ¡Vitol al patró Sen Blai!" La música de la segona esquadra va costar 1.300 ptes. segons s'indica en un contracte.
1965. Torna a contractar-se la banda de La Canyada per un període de 5 anys. Aquest primer any de contracte la Filà paga 13.700 ptes. per 22 músics amb una manutenció de 6.600 ptes. i una despesa de 660 ptes. pels desplaçaments, tal com s'indica al contracte i al rebut que es conserven a l'arxiu de la Filà.
1966. La mateixa quantitat de músics i la mateixa despesa per manutenció que l'any anterior. Però la despesa per la contractació va ascendir fins a les 16.550 ptes. havent-hi un cost de 1.000 ptes. pels desplaçaments, segons contracte amb la banda. La Filà contracta a la Unió Musical de Bocairent per a la nit del ciri per un cost de 900 ptes.
1967. Es repeteix quantitat de músics, despesa de manutenció i cost dels desplaçaments, però la quantitat per la contractació passa a ser de 22.000 ptes. A més trobem un rebut de 2.500 ptes. de la Unió Musical Bocairent per l'Entrà, signat pel dipositari de la banda Luis Vañó.
1968. Es contracten 21 músics per 23.000 ptes., 6.300 ptes. per la seua manutenció i 1.250 ptes. pels desplaçaments.
1969. Últim any que va actuar la banda de La Canyada, no trobem cap dada més.

En aquest any comencen a gestionar-se diverses opcions de fer un maset nou, que tinguera cabuda per a tots els festers i un lloc destinat als músics, ja que allotjar-los a les cases dels festers estava convertint-se en un problema.

Com déiem a l'inici de l'article, el fet de bussejar en la nostra història ens fa sentir orgull de pertànyer a una Filà que ha sabut mantenir-se en el temps salvant les dificultats de la festa. Un altre dels punts emocionants és poder deixar constància de tot açò al programa de festes.

Esperem que les dades i detalls reflectits en aquest article els hagen interessat tant com a nosaltres en el moment de recopilar-los i reprenent el que déiem en començar aquesta crònica, els pròxims anys anirem tractant més aspectes de la música en la festa i en la nostra Filà.

Molt bones festes i ...
Vítol al Patró Sant Blai

Grup d'arxivers de la Filà Mosqueters